

Багдана Забурская
Узаемны разлік

18+

Богдана Забурская
Узаемны разлік

«Автор»

2026

Забурская Б.

Узаемны разлік / Б. Забурская — «Автор», 2026

Шэсць гадоў таму Януш зрабіў памылку, якая каштавала яму шчасця з каханай жанчынай. Сёння Стэфа Дальковіч — уладальніца паспяховага бізнесу, у яе новае жыццё і ідэальны партнёр, які не ведае, што такое здрада. Спроба Януша вярнуць мінулае здаецца вар'яцтвам, але ён гатовы ісці да канца. Аднак старыя рахункі даводзіцца адкласці, калі горад зацягваюць праліўныя дажджы, а звыклы свет герояў руйнуецца. Смерць блізкай сяброўкі, а сціпла за ёй — знікненне кіраўніка буйной кампаніі ператвараюць любоўную драму ў змрочны і забытаны лабірынт. Паліцыя бяссільна шукае выпадковых рабаўнікоў, а пракуратура гатова абвінаваціць першага сустрэчнага. Наперадзе герояў чакае сустрэча з чужой, халоднай логікай, дзе кожны крок быў пралічаны, акрамя аднаго. Калі белы шум хлусні сціхне, усім удзельнікам гэтай гульні давядзецца правесці канчатковы і самы жорсткі ўзаемаразлік. Вось толькі хто выйдзе з яго пераможцам, а хто ўжо выпісаў сабе чэк цаною ў жыццё?

© Забурская Б., 2026

© Автор, 2026

Богдана Забурская

Узаемны разлік

УЗАЕМНЫ РАЗЛІК.

Глава 1 Сужэнскі абавязак.

Звычайны ранак пятніцы. Гося грыміць на кухні патэльнямі, гатуючы сняданак. Юзэф корпаецца у спальні, збіраючыся да школы.

Ад чытання навін Януша адцягнулі думкі аб тым, што трэба яшчэ перад працай паспець завезці пасынка да школы. Мужчына паглядзеў у вакно. За шклом няспынна ліў дождж. Неба было зацягнута нізкімі свінцовымі хмарамі, а рэзкія парывы ветру ганялі па тратуарах нейкае смецце ды выварочвалі навырат парасоны мінакоў, якія спяшаліся па сваіх справах.

Нягледзячы на сярэдзіну чervеня, надвор'е было проста агідным. *«Та-а-к, — падумаў пра сябе мужчына, — усё ж прыйдзеца везці. Сам ён у такое надвор'е, пакуль дойдзе, змакрэе да ніткі».*

— Гося, — загаварыў Януш, — можа мы, усё ж купім другую машыну?

Жанчына адварнулася ад пліты, перакінула праз плячо кухонны ручнік ды паглядзела на мужа.

— Дзеля чаго? — спытала яна.

— Але ж так будзе зручней. Ты магла б тады сама адвозіць ды забіраць сына, ездзіць па пакупкі, ну ці куды там табе яшчэ трэба, а не чакаць увесь час мяне.

Малгажата паціснула плячыма ды зноў павярнулася тварам да патэльні.

— Перш чым купляць машыну, трэба атрымаць пасведчанне кіроўцы, ты ж сам ведаеш.

— Дык у чым праблема? — спытаў Януш у жанчыны.

— У тым, што я не хачу. Мы з табой гэта ўжо абмяркоўвалі. Кіраванне аўтамабілем — не жаночы занятак.

Януш уздыхнуў, але прамаўчаў. Пераконваць Малгажату было бессэнсоўна: у яго жонкі існавала выразнае уяўленне аб тым, што такое мужчынскія ды жаночыя заняткі. Да жаночых не адносіліся ні кіраванне машынай, ні аплата рахункаў, ні праца як такога кшталту.

Да таго, як у Януша у прафесійнай сферы справы пайшлі угору (вось ужо паўтара года як ён стаў намеснікам у Тадэвуша), жанчына яшчэ працавала у будаўнічай фірме каўмірнікам — яны і пазнаёміліся там жа, гадоў дзевяць таму. Але зараз, калі у мужа быў прыстойны даход, які дазваляў не эканоміць, жонка звольнілася ды стала займацца выключна домам.

— Януш, — зноў загаварыла Гося, — патароп, калі ласка, Юзэфа, інакш ён будзе корпацца да таго часу, пакуль не спазніцца.

Мужчына падняўся з-за абедзеннага стала ды накіраваўся у дзіцячы пакой. Пасерба ён застаў за вельмі захапляльнай справай: хлопчык з асалодай у нешта гуляў у смартфоне. Януш пастукаў суставамі пальцаў па дзвярным праёме, прыцягваючы увагу дзіцяці. Юзік без відавочнага ахвоты адарваў позірк ад экрана тэлефона.

— Юзэф, ідзем снядаць. Усё ўжо гатова.

На кухню яны павярнуліся разам з пасынкам. За гэты час Малгажата ўжо амаль паспела накрыць на стол.

— Гося, — дапіваючы сваю каву, сказаў Януш, — я сёння затрымаюся пасля працы.

Жанчына адцягнулася ад сняданку ды з недаўменнем паглядзела на мужа.

— Чаму?

— Тадэвуш прасіў закінуць нейкія паперы да банку, ну і заадно аплачу узнос па іпатэцы.

Жонка кінула у адказ.

Скончыўшы сняданак ды дачакаўшыся, пакуль у вітальні апранецца Юзэф, Януш накіраваўся на паркоўку па машыну. Дождж ліў суцэльнай сцяной, і мужчына падагнаў свой «Фальксваген» да дзвярэй пад'езда, каб пасынак не змакрэў.

Хлапчук зноў недзе захрас. Януш паглядзеў на гадзіннік. З Вербавай да вуліцы Камісіі Народнай Адукацыі, на якой знаходзілася школа пасерба, ехаць трэба было хвілін дзесяць, а потым яшчэ да офісу на Баранавіцкую — хвілін дваццаць. Калі Юзік затрымаецца яшчэ хвілін на пятнаццаць, на працу Януш спазніцца дакладна. Але не паспеў мужчына падумаць аб гэтым, як адчыніліся дзверы пад'езда, ды пасынак нехаця уладкаваўся на задняй сядушцы машыны.

— Нешта ты сёння не спяшаешся, — з усмешкай заўважыў Януш.

Хлопчык тужліва уздыхнуў.

— Ды што там рабіць? Чэрвень ужо, хутка вакацыі.

— Ну, да іх яшчэ трэба давучыцца.

На працу мужчына усё ж спазніўся.

— Выкарыстоўваеш асабістае знаёмства з кіраўніцтвам дзеля апраўдання спазненняў? — на парозе офіснага цэнтра Януш сустрэў Адэлю, жонку Тадэвуша.

Малады чалавек паціснуў плячыма:

— А чаму б і не.

— Ну-ну, — адказала тая, накіроўваючыся да паркоўкі.

Януш выдатна ведаў, што жонка старога сябра яго цяпець не можа, і напэўна, на гэта у яе былі свае прычыны, аб якіх мужчына не любіў ды не хацеў узгадваць.

З Тадэвушам яны былі знаёмыя з самага дзяцінства. Выраслі на адной вуліцы на ускраіне Любліна, хадзілі у адну школу, нават у Беласток паехалі паступаць разам — у Будаўнічы тэхнікум. Пасля заканчэння навучання здолелі уладкавацца у адну кампанію прарабамі. Праўда, потым, гадоў сем таму, Тадэвуш вырашыў рызыкнуць ды пайшоў у бізнес: сабраў невялікую брыгаду ды заняўся будаўніцтвам прыватных дамоў. Януш жа палічыў за лепшае захаваць няхай і меншы, але больш стабільны даход, які атрымліваў ад пасады прараба.

У Тадэвуша ж справы наладжваліся вельмі хутка, будаўнічая брыгада паступова дарасла да прыстойнай кампаніі, і вось паўтара гады таму стары сябар прапанаваў Янушу пасаду свайго намесніка. У абавязкі мужчыны уваходзіў кантроль за вядзеннем будаўнічых пляцовак «Бяла-Хом» ды строгае захаванне тэрмінаў будаўніцтва. І з яго жонкай у маладога чалавека калісьці былі выдатныя адносіны, пакуль шэсць гадоў таму...

Януш думкамі асадзіў сябе. Узгадваць пра тое, што адбылося шэсць гадоў таму, ён не хацеў.

Мужчына адчыніў дзверы, увайшоў у будынак ды падняўся на другі паверх, дзе і знаходзіўся асноўны офіс кампаніі.

— Тадэвуш у сябе? — спытаў ён у Яніны, сакратаркі сябра.

— Так, пан Красовіч, — кінула тая у адказ. — Пан Вішнеўскі у сябе ды прасіў вас зайсці, як толькі вы з'явіцеся.

— А, Януш! — Тадэвуш падняўся з крэсла ды працягнуў сябру руку. — Чаго спазняешся?

— Ды вось, Юзіка трэба было завесці, — адказаў мужчына, уладкоўваючыся у крэсле насупраць сябра. — А што гэта Дэля твая без настрою?

Тадэвуш паціснуў плячыма:

— Ды так, звычайныя бытавыя дробязі. Я думаў, вы з ёй размінецеся, ты ж на яе дзейнічаеш як чырвоная ануча на быка.

— На жаль, — пасміхнуўся Януш, — падобна, сёння не мой дзень. Дык што у нас за планы?

— Дзеля пачатку паедзем паглядзім пляцоўку пад забудову серыйнага кварталу, а потым я да пана Дальковіча у «БеластокБуд». Цябе я ад гэтага візіту пазбаўлю, — Тадэвуш заўважыў, як пры згадванні знаёмага прозвішча напружыўся твар сябра. — Ну а ты — па сваіх аб'ектах. І, калі ласка, не забудзь заехаць да банку. Пані Станоўская на бальнічным, а давяраць камусьці яшчэ дакументы мне б не хацелася.

— А даўно пан Дальковіч стаў займацца оптам? Ён жа нібыта у розніцу гандляваў будматэрыяламі, — пацікавіўся Януш.

— Ну, сябар мой, я ведаю, што у цябе няпростыя адносіны з сям'ёй Дальковічаў, але ты ж як прафесіянал такія рэчы ведаць павінен. Гады два ужо.

— Ну прабач, я з тваімі амбіцыйнымі планамі з будаўнічых пляцовак не вылажу, хутка начаваць там пачну, — усміхнуўся у адказ Януш.

— Затое Госька твая задаволеная, нарэшце можна не працаваць.

— Гэта так, — пагадзіўся малады чалавек.

Увогуле, працоўны дзень у Януша прайшоў па звычайным плане, хіба што давялося заехаць пасля абеду дадому, прывезці са школы Юзэфа — дождж так і не спыніўся.

А палове на шостую малады чалавек прыпаркаваў свой запырсканы брудам «Фальксваген» на паркоўцы перад будынкам галаўнога офіса банка. Выбраўшыся з аўтамабіля, Януш скептычна агледзеў яго. «*Варта было б заехаць на мыйню*», — падумаў ён. Ужо вельмі заўважна пакрыты бурымі плямамі бруднай вады «Фальксваген» вылучаўся на фоне астатніх машын.

Паціскаючыся ад холаду пад дажджом, Януш накіраваўся да уваходу у банк.

— Красовіч, Януш!

Малады чалавек адарваў позірк ад мокрага асфальту. На парозе будынка стаяў яго стары знаёмы ды былы калега Мацей Баркоўскі.

— Мацей! — Януш працягнуў руку. — Колькі гадоў не бачыліся.

— Ды, мусіць, гадоў пяць ужо, — мужчына уважліва паглядзеў на Януша. — Ты як, усё на будоўлі? — кінуў ён галавой у бок запырсканага «Фальксвагена».

— Можна адказаць і так. А у цябе што новага? Я амаль нічога не чуў пра цябе пасля таго, як ты звольніўся.

Мацей з цікавасцю паглядзеў на Януша.

— Дзіўна, я думаў, табе Тадэвуш казаў. Ну ды, неважна. Выдатна усё! Вось, пашыраемся, прыехалі з нявестай афармляць крэдыт на закупку новай лініі абсталявання. У яе кампанія па вытворчасці мэблі. Я ж да яе пяць гадоў таму і пайшоў, дзяўчынка толькі пачынала, патрэбен быў добры фінансіст. Усё ж не разумею, — задумаўшыся, яшчэ раз паўтарыў Мацей, — чаму Вішнеўскі табе нічога не сказаў, вы ж нібыта прыяцелі, ды і мы з ім блізка камунікуем.

Мацей паглядзеў на гадзіннік.

— Дзе ж яна?

Януш у думках адзначыў кошт гадзінніка былога калегі. У цэлым Баркоўскі выглядаў добра: выдатная фізічны стан, стыльная стрыжка, дарагі гарнітур. Было відавочна, што у старога знаёмага справы ідуць добра.

За спіной Мацея пачуўся гук дзвярэй, якія адчыняліся, а потым — упэўнены стук абца-саў.

— Мацей, я вызвалілася.

Януша нібы струмам ударыла. Гэты голас ён наўрад ці мог бы з нечым пераблытаць... Малады чалавек пазнаў бы яго заўсёды.

Так, яна змянілася. Яна і тады была прыгожай, але зараз... Перад Янушам стаяла раскошная маладая жанчына. Доўгія русыя валасы з папалістым адценнем былі ахайна укладзены. Шырокія стыльныя штаны былі перахоплены на тонкай таліі рамянём, надаючы яе фігуры ідэальны сілуэт пясочнага гадзінніка. Выдатны макіяж ды пах дарагога парфюму. Ад яе пахла язмінам — гэта заўсёды быў яе улюблены водар.

— Прывітанне, Стэфа, — сабраўшыся з думкамі, прамовіў Янек.

Дзяўчына паглядзела на яго. Здавалася, яна толькі што заўважыла, што на ганку, акрамя Мацея, ёсць нехта яшчэ.

— Вітаю, Януш, — халодны позірк цёмна-блакітных вачэй слізгануў па постаці Красовіча, потым павярнуўся да Баркоўскага. — Мацей, я пачакаю цябе у машыне. — Дзяўчына стала спускацца па прыступках, кінуўшы на развітанне галавой Янушу.

— Прабач, але мне пара, — Мацей глядзеў на маладога чалавека з усмешкай. — Шмат спраў, спадзяюся, яшчэ сустрэнемся.

Мужчына накіраваўся услед за Стэфаніяй.

Януш жа так і застаўся стаяць на ганку, праводзячы пару вачыма. Ён бачыў, як Мацей, усміхаючыся, адчыніў з боку кіроўца дзверы новай графітавай «Аўдзі», як Стэфанія, уладкаваўшыся на сядзенні кіроўцы, хутка развярнула аўтамабіль, як упэўнена ды шпарка машына пакінула паркоўку.

Са ступару маладога чалавека вывеў званок мабільнага тэлефона.

— Януш, ты пра дакументы не забыўся? — са слушаўкі пачуўся голас Тадэвуша. — У банку цябе ужо зачкаліся, яны хутка зачыняюцца.

— Так, я ужо тут, — механічна адказаў мужчына.

Адключыўшы тэлефон, малады чалавек патрос галавой ды накіраваўся у будынак банка.

— Пан Красовіч, — какетліва пасміхнулася яму адміністратарка, — хадземце, я вас правяду.

І на нейкі час мужчына забыўся аб выпадковай сустрэчы.

Банк зачыніўся яшчэ паўгадзіны таму, а Януш так і працягваў сядзець у машыне на апусцелай стаянцы.

«Не, ну аб тым, што ў Мацея бурны раман, на працы, казалі яшчэ да яго звальнення, прайда, ніхто не ведаў з кім», — думаў малады чалавек. Аб тым, што ці то ён сам вырашыў заняцца бізнесам, ці то яго дзяўчына, Януш таксама чуў, але ніколі ў гэта не залыгаў. Якая яму, уласна, была справа да жыцця былога калегі, з якім ён асабліва блізка і не камунікаваў. «Ну, Тадэвуш!» — Януш быў злы на сябра. — «Якога чорта ты мне не казаў, што у яго адносіны з майёй каханай жанчынай? Ты ж ведаў, твая Дэлькі — яе найбліжэйшая сяброўка!»

Мужчына дастаў з пачка цыгарэту ды запаліў. «А нават калі б і казаў, што б гэта змяніла?» — прамільгнула у яго галаве яшчэ адна думка.

А Стэфа? Гэты яе позірк, нібы ён пустое месца. Гэты ветлівы тон — так вітаюцца з кансьержкай ці афіцыянтам, але не з мужчынам, за якога збіраліся выйсці замуж.

Цыгарэта датлела да фільтра, попел упаў на штаны, а дагарэлы недакурак абпаліў пальцы. Толькі зараз Януш зразумеў, што так і не зрабіў ніводнай зацяжкі. Патушыўшы недакурак, ён дастаў яшчэ адну цыгарэту ды завёў рухавік. Трэба было ехаць дадому. «Фальксваген» выехаў з паркоўкі, разпырскваючы па баках брудныя кроплі вады з калюж.

— Дзе ты быў так доўга? — пачуў Януш голас Малгажаты, які даносіўся са спальні пасынка.

Малады чалавек прайшоў у пакой.

— Пасля банка заехаў на будаўнічую пляцоўку, — зманіў ён, — у брыгадзіра узніклі некаторыя пытанні.

Жонка з пасербам займаліся урокамі.

— Ідзі памыйся, — прамовіла Гося, адарваўшы позірк ад падручнікаў, — зараз разагрэю вячэру.

Юзік радасна страпянуўся, разумеючы, што, як толькі маці знікне за дзвярыма кухні, выкананне хатняга задання можна будзе адкласці ды заняцца чымсьці больш цікавым.

— Нават не думай, — Малгажата перахапіла позірк сына, скіраваны на смартфон, — я зараз павярнуся, — працягнула яна, падымаючыся з-за стала.

Хлапчук тужліва уздыхнуў. Януш, які назіраў за гэтай выявай з парога спальні, спачувальна развёў рукамі.

— Ты вячэрай, а я пайду праверу, што там з урокамі.

Мужчына з палёгкай уздыхнуў пасля таго, як жонка пакінула кухню.

Дваццаць хвілін ён старанна спрабаваў унікнуць у тое, аб чым яна яму распавядала. Суседзі купілі сабаку, ды цяпер Юзэф настойліва просіць шчанюка. Телефанавала яе маці з вёскі ды нешта там пра бульбу. Яго маці пыталася, ці прывязуць яны Юзэфа на вакацыі у Люблін, ці спачатку да бацькоў Малгажаты. Юстыся набыла на зніжках нейкую брэндавую сумку, ды яго жонцы таксама надрэнна было б купіць і сумку, і туфлі, і яшчэ нешта.

Але сёння Янушу гэта было нецікава. Яго і раней гэтыя пытанні асабліва не займалі: трэба пасынка завесці — завязу, хочаш нешта купіць — перавяду грошы, ідзі купляй, а плёткі пра суседзяў ці сябровак мужчына наогул прпускаяў міма вушэй. І калі ён даўно ужо звывся з гэтай балбатнёй жонкі ды успрымаў яе як норму, то сёння увечары гэты гукавы фон чамусьці дратаваў яго.

Застаўшыся сам-насам, мужчына яшчэ нейкі час палузаў відэльцам у талерцы, потым прыбраў рэшткі ежы, адправіў посуд у посудамыйку (вячэраць яму таксама асабліва не хацелася) ды накіраваўся у гасцёўню.

— Што гэта ты сёння такі задумчавы? — пачуў ён голас жонкі.

Гося уладкавалася побач з ім на канапе. Януш паціснуў плячыма:

— Стаміўся трохі. Ведаеш, я забыўся унесці плацёж за кватэру.

— Нічога страшнага. Аплоціш потым праз інтэрнэт. Хіба гэта праблема? — лёгкадумна адказала тая.

Малады чалавек кіўнуў.

— Што мы сёння будзем глядзець? — пацікавілася Малгажата, зручней уладкоўваючыся на канапе.

— Што хочаш, толькі прашу: давай без тваіх турэцкіх серыялаў, там усё адно і тое ж.

— Чым табе не падабаюцца серыялы? Лепш, чым твае дэтэктывы ці містыка, — пакрыўдзілася жонка. — Добра, не хочаш — значыць, не хочаш. Давай якую-небудзь меладраму, што-небудзь са старога. «Далёка-далёка» ці «Тытанік».

— Няхай будзе «Тытанік», — пагадзіўся Януш.

Наступныя дзве гадзіны мужчына старанна рабіў выгляд, што з усіх сіл суперажывае героям Кейт ды Лео, паралельна праглядаючы у тэлефоне стужку навін.

Тое, што фільм скончыўся ды злапомны карабель нарэшце патануў, Януш зразумеў, калі рука Малгажаты легла на унутраны бок яго сцягна.

— Юзэф ужо спіць, і нам трэба.

Мужчына кіўнуў, а далей... Далей быў руцінны, банальны секс. Словазлучэнне «сужэнскі абавязак» як найлепш апісвала бы яго. А потым Малгажата яшчэ нейкі час пра нешта распавядала мужу. Януш рабіў выгляд, што слухае, час ад часу ківаючы галавой у знак згоды.

Калі жонка заснула, мужчына яшчэ нейкі час пакалупаўся у тэлефоне ды таксама вырашыў легчы. Але, нягледзячы на фізічную стомленасць, малады чалавек так і не змог заснуць. Слухаючы, як роўна дыхае ува сне жонка, ён варочаўся пад коўдрай. Нарэшце зноў узяў тэлефон: на дысплеі была палова на другую ночы.

Януш асцярожна выбраўся з ложка, намагаючыся не разбудзіць Госю, ды накіраваўся на кухню. Прыхапіўшы з падваконніка пачак цыгарэт, мужчына выйшаў на лоджыю. На вуліцы стаяла глыбокая вясновая ноч. Дождж спыніўся, але начное паветра было вільготным ды прахалодным. Аднак Янушу было усё адно, ён амаль не адчуваў начной прахалоды.

Мужчына запаліў, гледзячы з лоджыі на адлюстраванні вулічных ліхтароў у калюжынах, якія пакрывалі асфальт. Ён думаў аб ночы з жонкай. Іх фізічная блізкасць з Малгажатай заўсёды была нейкай нуднай, руціннай, ды справа тут была не у тым, што за пяць гадоў шлюбу яна прыелася, — не, так было заўсёды. Ці то справа была у празмернай рэлігійнасці жонкі (тая хоць і кахалася, але Янушу часам здавалася, што у глыбіні душы яна усё ж лічыць такія стасункі чымсьці грэшным, хоць гэта і не перашкодзіла ёй нарадзіць дзіця па-за шлюбам), ці то у самім Янушы — пасля бурнай маладосці ды тых некалькіх шалёных месяцаў, якія былі у яго жыцці да вяселля з Госяй, яму самому хацелася спакою.

«Каго ты ашукваеш? — злавіў сябе на думцы малады чалавек. — Ты спаў сёння з жонкай, а заплюшчваючы вочы, бачыў перад сабой цёмна-блакітныя вочы, маленькі, крыху кірпаты носік ды доўгія папалістыя валасы Стэфы. Тое ж самае было і адразу пасля вяселля, ды усе тыя сем месяцаў перад ім, калі ты скакаў з ложка у ложак, думаючы, што так зможаш яе хутчэй забыць. І у цябе гэта нават на нейкі час атрымалася, пакуль цябе самога не пачало ад гэтага нудзіць. А гэты самаздаволены позірк Мацея... Курва... З якой бы прыемнасцю я адным ударам сцёр яго з твайго дагледжанага твару. Шкада, што мы зараз не на тых люблінскіх вуліцах, дзе я рос, там усё вырашалася прасцей».

Януш разумеў усю абсурднасць сваіх думак. Ён, жанаты чалавек, гатовы ударыць іншага толькі за тое, што той закаханы у жанчыну ды відавочна ганарыцца сваёй абранніцай. Вядома, малады мужчына выдатна разумеў, што у яе даўно сваё, іншае жыццё, што яна магла спакойна выйсці замуж, нарадзіць дзіця. Але адна справа была уяўляць гэта у тэорыі, і зусім іншая — убачыць у рэчаіснасці. Януш не меў ніякага права прадузятая ставіцца да Мацея, і ён гэта ведаў. Але бачыць побач з ім Стэфу, яго Стэфу, — гэта было ужо занадта.

Малады чалавек абাপёрся на край лоджыі, прыплюшчыў вочы. Ён згадаў тое, аб старанна спрабаваў забыцца столькі гадоў.

Глава 2 Гульня на роўных.

Восем гадоў таму яны з Тадэвушам сядзелі у бары у раёне плошчы Кірмаш Касцюшкі ды няспешна пілі бровар. Працоўны тыдзень застаўся пазаду, так што можна было адпачыць. Да таго ж была своеасаблівая нагода.

— Ну што, збіраешся развітацца з вольным жыццём? — Януш сядзеў, абапіраючыся локцем на барную стойку.

Тадэвуш кіўнуў у адказ.

— Табе б таксама пара падумаць над гэтым, — адказаў ён сябру.

Януш усміхнуўся.

— Дурная справа няхітрая, паспею яшчэ, — хлопец паставіў на стойку напаўпусты келіх. — Дык і калі у вас з Дэлькай вяселле? Спадзяюся, я буду запрошаны.

Тадэвуш усміхнуўся у адказ.

— Нават не сумнявайся, месца шафёра застаецца за табой. Так што да ліпеня будзь гатовы.

Януш з перабольшаным здзіўленнем падняў брыво.

— І за што мне такі гонар аказаны? — Насамрэч хлопец выдатна ведаў, што будзе шафёрам: іншых блізкіх сяброў у Тадэвуша у Беластоку не было. — А, сяброўка ж хто?

Вішнеўскі жэстам папрасіў бармэна паўтарыць замову.

— Стэфа Дальковіч, — казаў ён, зноў павярнуўшыся тварам да сябра. — Ну ды ты усё адно, яе не ведаеш.

— Дык распавядзі, павінен жа я быць у курсе таго, з кім давядзецца раздзяліць такую адказную пасадку, — Януш спрабаваў гаварыць з сур'ёзным тварам. — Як-ніjak, найлепшага сябра у кабалу шлюбу аддаю. Яна хоць прыгожая?

— Красовіч, хто аб чым, а ты аб бабах, — з'едліва адказаў Тадэвуш.

— Слухай, а пра што мне у дваццаць сем гадоў, у пятніцу, увечары яшчэ думаць? Дык прыгожая ці не? Мне ж цікава.

— Прыгожая, але табе не свеціць.

— Гэта чаму яшчэ? — Януш паспрабаваў адлюстравачь шчырую крыўду.

— Яна яшчэ і разумная. Скончыла механічны факультэт у Кракаўскім палітэху, размаўляе на некалькіх мовах, вольна камунікуе на любыя тэмы, працуе зараз у бацькі у «Беласток-Буд». Гэта табе не твае сяброўкі з начных клубав ды не Госька са складу.

— Ой, дык дзяўчынка з залатой моладзі, — Януш паморшчыўся. — І адкуль у тваёй Адэлі такія сяброўкі?

— Яны яшчэ у школе разам навучаліся. Ды дарэмна ты так, — ужо сур'ёзным тонам працягнуў Тадэвуш. — Добрая дзяўчына, без таннага пафасу. Калі б Дэльку не кахаў, то... — недагаварыў хлопец. — Так што нават не спрабуй, Красовіч.

— Ну усё, заінтрыгаваў.

— Не хвалойся, — Вішнеўскі адставіў свой келіх ды пацягнуўся да мабільным тэлефона. — Праз паўгадзіны пазнаёмлю.

— Ты збіраеся прадставіць мяне яснавельможнай панне, калі я у такім непрэзентабельным выглядзе? — усміхаўся Януш. — Ты мяне дыскрэдытуеш.

— Ішоў бы ты са сваімі жартамі, сябра мой, — адказаў Тадэвуш. — Яна з Адэляй проста заедуць за мной. Жадаеш, і цябе завязем дадому.

Праз паўгадзіны Януш разглядаў у святле начных ліхтароў сяброўку Адэлі. *«Так, Тадэвуш меў рацыю: дзяўчына прыгожая, — думаў ён пра сябе. — Адны вочы чаго вартыя! А постаць — нібыта і рост невялікі, ды аб'ёмы не самыя унікальныя, але усё настолькі гарманічна, вытанчана».*

— Пан Красовіч, ну калі вы скончылі агляд маёй сціплай пярсоны, можа, мы ужо паедзем? — ад думак хлопца адвёў голас Стэфаніі. Дзяўчына усміхалася яму, прычым без уласцівага прыгожым жанчынам какетства ці перавагі.

Стэфа ведала, як на яе рэагуюць мужчыны, але успрымала гэта без аніякай пагардлівасці ці захаплення — проста як факт.

— Вас куды адвезці? — спытала яна, калі усе чацвёрта маладзёнаў уладкаваліся у салоне Audi S3 Sportback.

— Туды ж, куды і Тадэвуша з Адэляй, у Выгоду, — адказаў Януш. Ён ужо паўгады здымаў там кватэру. Пасля таго як сябар сышоў у бізнес ды пачаў стасункі з Дэлькай, хлопцу прыйшлося шукаць асобную студыю.

Стэфанія кінула, і «Аўдзі» лёгка кранулася з месца. Тадэвуш з Дэлькай былі занятыя на заднім сядзенні адзін адным, яны штосьці абмяркоўвалі паміж сабой, і Янушу нічога не заставалася, як пачаць размову з дзяўчынай.

— Добрая машына, — заўважыў ён, агледзеўшы салон аўтамабіля. Шчыра кажучы, хлопец разлічваў убачыць у дзяўчыны з добрай сям'і што-небудзь больш дарагое: «Поршэ» ну ці «БМВ».

Дзяўчына зноў кінула.

— Так, — загаварыла яна. — Разгон да сотні 4 і 6, 310 конікаў, поўны прывад плюс нямецкі стыль ды якасць без дадання лішняга пафасу.

— Разбіраешся у машынах, — зацікавіўся Януш.
У адказ Стэфа паціснула плячыма.

— Мехфак абавязвае, — не адрываючы позірку ад начной дарогі, адказала яна. — Спецыялізацыя у мяне, праўда, іншая — «Канструяванне мэблі», але ж агульных дысцыплін ніхто не адмяняе. А ты? — Стэфанія падтрымала ідэю пераходу на «ты».

Януш усміхнуўся:

— З дванаццаці гадоў умею кіраваць. Бацька — далёкабойнік, вось і навучыў.

Рэшту шляху да Выгоды маладзёны захапляльна абмяркоўвалі перавагі ды недахопы розных марак аўто. Януш заўважыў, што Стэфа хоць і аддае належнае стылю ды эстэтыцы «італіяк», але сэрца яе бязмежна належыць «немкам».

У суботу раніцай хлопец разважаў, чым бы яму заняць дзень. На працу сёння не трэба было, Тадэвуш з нявестай на выходныя збіраліся паехаць у Люблін. Ютуб ды фільмы нада-

кучылі ўжо да абеду. Пацягваючыся на канапе ды круцячы у руках тэлефон, малады чалавек пасміхнуўся: ён нечакана для самога сябе згадаў позірк цёмна-блакітных вачэй ды водар яе парфумы. Пах быў нейкім добра знаёмым, вось толькі што менавіта ён нагадаў, Януш не мог угадаць.

«*І чаму я учора не ўзяў нумар яе тэлефона?*» — падумаў хлопец. Ён добра разумеў: Стэфа не з тых дзяўчат, з якімі лёгка можна правесці адну ноч ды забыцца пра гэта. Тадэвуш меў рацыю, з ёй насамрэч было цікава.

Уздыхнуўшы, Януш накіраваўся у душ. Калі ўжо панна Дальковіч па незалежных ад яго абставінах знаходзілася па-за зонай доступу, то можна было у якасці забавы знайсці у клубе аднаразовы варыянт прасцей — не прападаць жа выходным.

Да вяселля Вішнеўскага ды Адэлі ён яшчэ некалькі разоў сустракаўся са Стэфай у кампаніі сяброў. Але запрасіць яе куды-небудзь схадзіць хлопец так і не наважыўся. У рэшце рэшт, хутка вяселле, а алкаголь робіць мужчын рашучымі, а жанчын больш разняволенымі — так думаў Януш ды не таропіў падзеі.

У залі для урачыстых мерапрыемстваў ЗАГСа малады чалавек глядзеў толькі на Стэфанію. Так, Дэлька у фаче ды белай сукенцы была безумоўна прыгожая, але Стэфа... «*Як можна падабраць колер убору, які так ідэальна падыходзіць па адценні да вачэй?*» — думаў Януш усю цырымонію.

«*Ды што з табой такое, зусім напльці ад прыгожай дзяўчынкі! Ты яшчэ вершы ёй пад вакном на начках чытаць пачні*», — спрабаваў супакоіць сябе малады чалавек. Але тым не менш, намагаючыся цэлы дзень паказваць абыякавасць, Красовіч увесь час імкнуўся трымаць дзяўчыну у полі свайго зроку — на шчасце, сяброўцы нявесты і так належала быць навідавоку.

Да вечара Януш зразумеў: палягчаць яму задачу панна Дальковіч не збіралася — яна амаль не піла, да таго ж вакол яе пастаянна круціўся нехта з гасцёў. Мужчына з цікавасцю назіраў за гэтым. Стэфа умудралася адначасова прыцягваць да сябе усю мужчынскую увагу, не прыкладаючы да гэтага ніякіх намаганняў, і пры гэтым не дратаваць прысутных на банкеце жанчын. Яна вельмі натуральна ды гарманічна пераводзіла спробы фліртаваць з ёй у звычайныя прыцельскія стасункі.

Ён ўжо хвілін дваццаць глядзеў, як нейкія сваякі Адэлі спрабавалі штосьці настойліва распавесці дзяўчыне. Але ўлічваючы, што абодва мужчыны былі ўжо ладна п'яныя, атрымлівалася ў іх гэта з цяжкасцю. Усё гэта выглядала абсалютна натуральна, пакуль адзін з мужчын не паспрабаваў узяць яе за руку. Стэфа ветліва адхілілася, аднак гасць вырашыў паўтарыць сваю спробу. Януш заўважыў, як імгненна нудны, ветлівы позірк дзяўчыны стаў грэбліва-ледзяным. Хлопец выдатна зразумеў: Стэфанія зараз адкажа, і тое, што яна скажа, відавочна не спадабаецца п'янаму мужчыне.

— Панове, — загаварыў Януш, — дазвольце мне забраць у вас сваю дзяўчыну. Панна Дальковіч сёння і так удзяліла больш чым дастаткова увагі гасцям.

Мужчыны незадаволены абмяняліся позіркамі, але правакаваць канфлікт не сталі — ці то былі не настолькі п'яныя, ці то не хацелі звязвацца з Красовічам. Усё ж Януш меў відавочную перавагу у плане фізічнай формы.

— Хадзем, Стэфа, — ён упэўненым жэстам узяў яе за руку.

— Дзякуй, — шапнула тая. — Ты пазбавіў мяне ад гэтай п'янай балбатні.

— Можа быць, трохі пашпацыруем? Ты не супраць? — прапанаваў Януш. — За рэстаранам ёсць неблагі сквер.

Стэфанія згодна кінула у адказ.

— Не ведала, што нашы стасункі перайшлі на новы узровень, — усміхаючыся, казал а яна маладому чалавеку, калі яны ішлі уздоўж алеі.

— Ну прабач, не было часу табе паведаміць. Але калі казаць сур'ёзна, Стэфанія, не варта так рэагаваць на выхадкі людзей у стане алкагольнага ап'янення. Ты ж не можаш ведаць, як павядзе сябе чалавек.

— І што ты хочаш прапанаваць? Мне цяпець, калі мяне без маёй згоды спрабуюць хапаць? — парыравала дзяўчына.

Януш не знайшоў што сказаць у адказ.

— Давай паразмаўляем аб чымсці іншам, — прапанаваў ён змяніць тэму.

Колькі часу яны тады правялі ў скверы, мужчына зараз ужо і не памятаў. Калі Януш выклікаў для Стэфы таксі, ужо грунтоўна развіднела. Ці хацеў ён тады запрасіць яе да сябе? Так, вядома хацеў. Малады чалавек яе шалёна хацеў, але атрымліваць у адказ той позірк, якім яна узнагародзіла нахабнага гасця, хлопец не збіраўся.

Яны пачалі сустракацца. Не проста сустракацца — яны праводзілі амаль увесь вольны час разам. Наколькі б ні адчуваў сябе Януш стомленым ці разбітым пасля працы, ён альбо чакаў, пакуль Стэфанія за ім заедзе, альбо забіраў яе сам. Але з блізкасцю малады чалавек пакуль не спяшаўся — Красовіч і сам не разумеў чаму.

Быў пачатак верасня, яны вячэралі ў рэстаранчыку пасля паходу ў кіно. Януш планаваў схадзіць на нейкую меладраму, бо дзяўчаткі любяць рамантычныя фільмы. Але Стэфа катэгорычна адпрэчыла яго прапанову.

— Давай лепш паглядзім «Праклён манахіні», я не люблю меладрамы, — заявіла яна.

— Чаму? — здзівіўся ён.

— Януш, навошта глядзець гісторыі пра чужое каханне, калі ў чалавека усё добра ў сваім жыцці? І потым, калі ўжо глядзець казкі, то я аддам перавагу страшным, а не слязлівым.

І вось яны абмяркоўвалі за вячэрай сямейную пару Уорэнаў. Пакуль Стэфанія разважала пра тое, ці былі яны звычайнымі шарлатанамі, ці усё ж гіпатэтычна нешта, што знаходзіцца за мяжой чалавечага разумення, мае права на існаванне, малады чалавек уважліва глядзеў на яе.

І тут Тадэвуш меў рацыю зноў: Стэфа лёгка магла размаўляць на любыя тэмы. Літаратура? Хто цікавіць: Роўлінг, Рэмарк, Заля (ведаць бы яшчэ Янушу, хто гэты апошні). Музыка? Сюіты, эцюды, Фрэдзі Меркюры ды Бетховен. Жывапіс, гісторыя (яна лёгка сыпала датамі), аўтамабілі, палітыка — ды без проблем. Пры чым гэта была не пустая балбатня, а альбо нядрэннае веданне тэмы, альбо чотка аргументаваная пазіцыя.

— У цябе што, у галаве працэсар? — усміхнуўся Януш, калі Стэфанія дагаварыла.

Дзяўчына адставіла ў бок кубак кавы.

— Не, — адказала яна. — Проста мне падабаецца чытаць. Ну ці, калі няма магчымасці, то слухаць што-небудзь цікавае. Ды да таго ж у мяне няма склерозу.

Малады чалавек накрыў яе руку сваёй.

— Стэфка, калі ласка, паехалі сёння да мяне, — нечакана для самога сябе прамовіў ён.

— Ну няўжо, пан Красовіч! А я ўжо пачала асперагацца, што мне, прыйдзеца самой рабіць табе такую прапанову, а для дзяўчыны з прыстойнай сям'і гэта недапушчальна, — усміхалася яна.

У ложку са Стэфаніяй было так сама добра, як і у камунікацыі. Яна умела быць адначасова і вельмі тэмпераментнай, ды неверагодна пяшчотнай. Стэфка не пакутавала ад ханжаства ці залішняй маралі ды ахвотна ішла на нешта новае. Але самым прыемным для Януша было тое, што яна не прыкідвалася: яна шчыра жадала яго, ёй падабалася быць з ім, глядзець на яго цела, дакранацца да яго.

Неўзабаве яны сталі жыць разам. Праўда, перад гэтым Стэфанія сумленна папярэдзіла яго пра тое, што гатаваць яна не надта любіць. Але Януша гэтая праблема хвалявала менш за усё, яму і так было добра з ёй.

Вядома, у яго Маленькай былі і свае недахопы. Яна цяпець не магла крывадушнасці. Не, зразумела, такую якасць можна было б назваць годнасцю, але не у тым выпадку, калі вам у твар абсалютна спакойна ды дэталёва распавядаюць аб тым, чаму менавіта вы не падабаецеся. Стэфка вызначалася неверагоднай упартасцю: калі яна штосьці хацела, дзяўчына магла перагарнуць зямлю, але атрымаць сваё. Складана было з ёй і спрачацца, бо табе не ладзілі звычайны скандал — табе памерна, па палічках, аргументавана даводзілі, што ты не правы. І у зваротным кірунку гэта дзейнічала так сама. Дзяўчына была свята упэўненая: калі ты не можаш даказаць сваю пазіцыю, значыць, у цябе яе няма. Пра сямейнае жыццё у яе таксама былі свае уяўленні.

Аднойчы Януш павярнуўся з працы ды застаў Стэфанію за праглядам чагосьці па ноўтбуку.

— Што ты там глядзіш? — спытаў ён, цалуючы Стэфу у аснаванне шыі...

Калі яны выбраліся з ложка ды селі вячэраць, малады чалавек пацікавіўся:

— Мне здавалася, што ты не любіш меладрамы.

— У цэлым так, але гэтая — выключэнне.

— І што такога асаблівага ва «Знесеных ветрам»? — спытаў Януш, адцягваючыся ад талеркі.

— А у гэтай кнізе няма слабых, якія пастаянна маюць патрэбу у абароне. Ведаеш, у фільмах ці кнігах пра каханне чамусьці заўсёды нехта некага ратуе, а тут — стасункі двух аднолькава моцных характараў. Для мяне добрыя стасункі ці удалы шлюб — гэта шлюб паміж роўнымі партнёрамі.

Карацей кажучы, быць побач са Стэфай было хоць часам і складана, але дакладна не нудна. Януш даўно забыўся пра свае шматлікія прыгоды, яго цікавіла толькі адна жанчына. Хлопец разумеў, што кахае сваю маленькую Стэфу.

Першыя праблемы з'явіліся недзе гады праз паўтары. Гэта быў карпаратыў. Кампанія, у якой працаваў Януш, адзначала сваё дзесяцігоддзе. І, зразумела, ён прыехаў туды са Стэфаніяй. Стэфа, як звычайна, была неверагодна прывабная, але гэтым разам маладому чалавеку гэта не падабалася. Калі раней хлопец не без пачуцця перавагі назіраў за тым, як яго Маленькую праводзяць позіркамі іншыя мужчыны, то зараз, глядзячы на тое, як Стэфанія лёгка ды непрымушана камунікуе ды зачароўвае топ-менеджараў, фінансістаў ды генеральнага, Януш упершыню адчуваў даволі балючы укол рэўнасці. На нейкае імгненне яму нават падалося, што яны наса-мрэч з розных сусветаў.

Не, ён не мог ні у чым папакнуць Стэфанію: яна нават не спрабавала з кім-небудзь фліртаваць, наадварот, усім сваім выглядам дзяўчына паказвала, што адзіны мужчына, які яе цікавіць — гэта ён сам. Але маладому чалавеку не было ад гэтага лягчэй, ён даволі ясна улоўліваў здзіўленыя позіркі, накіраваныя на іх пару.

— Ты дазволіш запрасіць тваю дзяўчыну? — да іх падышоў Мацей.

— Калі Стэфанія не супраць, то, калі ласка, — адказаў мужчына, мысленна дадаўшы: «*А ці не пайшоў бы ты да ліха*».

Ну не ладзіць жа было спэну рэўнасці праз звычайны танец. Да таго ж сам Януш танцаваць не асабліва і умеў, таму і не любіў, але і псаваць настрой каханай жанчыны не хацеў. Малады чалавек, прытуліўшыся плячом да сцяны, назіраў, як грацыёзна Стэфа ў пары з Мацеем кружаць па залі.

— Ты будзеш? — яго увагу адцягнула Малгажата. Дзяўчына стаяла каля яго, працягваючы келіх шампанскага. — Трэба ж табе сябе чымсьці заняць.

— Не, дзякуй, Гося, але я не хачу сёння піць, я на сваёй машыне.

Маладая жанчына сумна уздыхнула. Януш зразумеў, што яго тон падаўся ёй даволі рэзкім. Ён ведаў, што даўно неабыхавы дзяўчыне, праўда, ніколі да гэтага не ставіўся сур'ёзна. Гося, вядома, міленькая, але не больш за тое.

— Ты сёння цудоўна выглядаеш, — вырашыў выправіць сітуацыю хлопец.

— Менавіта таму ты зараз нават не глядзіш на мяне, — пакрыўджана адказала тая. — Можа, мы таксама патанцуем, ты не супраць?

Януш працягваў сачыць за Стэфаніяй.

— Прабач, Малгажата, але я не люблю танцаваць.

Дзяўчына паклала руку на плячо маладога чалавека. Януш са здзіўленнем паглядзеў на яе.

— Нічога ж дрэннага у адным танцы няма, — працягвала Гося. — Наўрад ці твая сяброўка будзе раўнаваць.

Януш асцярожна прыбраў жаночую руку са свайго пляча.

— Яшчэ раз прабач, але я насамрэч не люблю.

Жанчына абышла яго і стала так, каб засланіць сабой тых, хто танцуе.

— Яне, — загаварыла яна, — з якіх часоў ты стаў такім правільным? І потым, паглядзі на гэтую ледзяную ляльку, — кінула Гося галавой у бок Стэфаніі. — Хіба такая табе патрэбна?

Мужчына паглядзеў на калегу.

— Гося, па-першае, цябе гэта не тычыцца, па-другое, Стэфа дакладна не лялька.

Не чакаючы адказу, Януш абышоў Малгажату ды накіраваўся у бок тых, хто танцуе.

— Мацей, прабач, — перапыніў ён танец, — але мне трэба сёе-тое сказаць Стэфаніі.

Бароўскі паціснуў плячыма:

— Так, вядома.

Януш узяў дзяўчыну пад руку ды адвёў у бок.

— Стэфа, паехалі дадому.

— Штосьці здарылася? — падняўшы на маладога чалавека вочы, спытала яна.

— Я табе там усё патлумачу.

Не паспелі яны пераступіць парог кватэры, як Януш, нават не уключаючы святло, падхапіў дзяўчыну на рукі ды панёс у спальню.

— Ты мая, ты толькі мая, — не пераставаў шаптаць ён, песцячы каханую жанчыну.

Стэфанія ляжала, уладкаваўшы галаву у яго на грудзях ды абярэжнаа водзячы пальцамі па нізе жывата Януша. Хлопец гладзіў яе папялістыя валасы.

— Стэфка, — нечакана спытаў ён, — чаму ты са мной?

Дзяўчына прыўзнялася на локці. У цемры спальні мужчына не мог бачыць яе твару, але адчуваў, што яна глядзіць на яго.

— Прабач, я не разумею, пра што ты, — загаварыла Стэфанія.

— Я спытаў, чаму ты менавіта са мной. Для добра адукаванай дзяўчынкі з заможнай сям'і, магчыма, кандыдатура і лепшая ёсць.

Пэўны час дзяўчына маўчала. Стэфа не разумела, што сёння адбываецца з Янушам, але яна добра адчувала, што яго штосьці непакоіць — гэта адчувалася нават па таму, наколькі зараз было напружана цела каханага чалавека.

— Мне здаецца, тут усё відавочна, — нарэшце загаварыла Стэфанія. — Я кахаю цябе, вось і усё. І потым, што ты маеш на увазе, кажучы пра больш годных кандыдатаў? Ты хочаш прапанаваць мне замест мэтанакіраванага мужчыны, які адначасова вучыўся ды працаваў, здолеў уладкавацца на добрую пасаду, хлопчыка-мажора ці чалавека, для якога жонка — гэта проста статус, як гадзіннік, машына ці пара брэндавага абутку? Дзякуй, любы, але мяне гэта не задавальняе. Да слова, так, у майго бацькі ёсць сродкі, але гэта яго грошы, а не мае, ты ж ведаеш, што я не хачу іх браць.

Януш ведаў: Стэфа насамрэч імкнулася да незалежнасці. Адзіная ды любімая дачка уладальніка сеткі «БеластокБуд» жыла на свой заробак менеджара, нават яе любімая Audi была набыта у крэдыт. Стэфанія марыла пра сваю справу.

Януш беражліва прыціснуў яе галаву зноў да сваіх грудзей.

— Прабач, Маленькая, гэта проста рэўнасць, звычайная мужчынская рэўнасць.

— Ага-а, — найгран-пакрыўджаным тонам працягнула дзяўчына. — А ты думаў, мне прыемна глядзець, як гэтая дзяўчынка — здаецца, Гося — вужом уецца вакол цябе?

— Стэфка, не кажы дурасцяў, — усміхнуўся Януш.

А на наступны дзень малады чалавек у абедзенны перапынак паехаў спачатку у ювелірную краму, а потым да Стэфаніі на працу. Спыніўшы машыну на паркоўцы перад офісным цэнтрам, Януш дастаў мабільны тэлефон.

— Так, любы, — пачуўся у слухаўцы голас Стэфы.

— Не зможаш зараз вызваліцца да вечара? — спытаў мужчына.

— Думаю, так, — пасля невялікай паўзы адказала дзяўчына. — Усё ж магу я часам выкарыстаць той факт, што працую у бацькі.

— Добра, я чакаю цябе на паркоўцы каля цэнтра.

Праз дзесяць хвілін Стэфанія уладкоўвалася на суседнім сядзенні.

— Што гэта ты вырашыў сёння сыйсці пасярод працоўнага дня? — з цікаўнасцю спытала яна.

— Магу ж я часам прагуляць, — адказаў Януш.

— І чым жа мы будзем з табой займацца?

— Ну, ты ж любіш адпачываць на прыродзе, вось і паедзем у Сальніцкі лес. Надвор'е сёння выдатнае, так што чаму б не прагуляцца.

На вуліцы стаяла першая палова кастрычніка, надвор'е насамрэч было добрым. Апошняе восеньскае сонца яшчэ нядрэнна прагравала дзённае паветра. Даждоў даўно не было. Лёгкі вецер амаль не пранікаў скрозь галіны дрэў, а толькі ціха шалясцеў у верхавінах іх яшчэ не абляцелых перад зімой крон, асыпаючы зямлю рознакаляровым дываном з пярэстага лісця. У лесе было суха, ціха ды утульна.

Януш ды Стэфэ даўга блукалі па вузкіх звільстых сцежках, што блыталіся сярод ствалоў дрэў.

— Такім чынам, ты збег з працы дзеля шпацыру па лесе, — казала Стэфанія, калі яны ужо у вячаровых прыцемках павярталіся да машыны.

— Так, але не толькі дзеля гэтага.

Януш спыніўся пасярод сцежкі.

— Я хацеў яшчэ аб чымсці з табой паразмаўляць.

Стэфэ з цікавасцю глядзела на яго знізу ўверх.

— Пан Красовіч, вы мяне сёння інтрыгуеце.

— Ну што вы, панна Дальковіч, ніякіх інтрыг. Проста хачу прапанаваць вам стаць пані Красовіч. Стэфэ, выходзь за мяне замуж, — Януш, усміхаючыся, дастаў з кішэні паліто скрыначку з пярсцёнкам.

— У мяне толькі адна умова, — дзяўчына глядзела на маладога чалавека смеючыся вачыма. — Я хацела бы быць пані Дальковіч-Красовіч.

— Вось ужо гэтыя сучасныя жанчыны, ніякай павагі да традыцый продкаў. Зрэшты, як хочаш: якое б ты ні абрала прозвішча, кахаць табе ад гэтага я менш не стану, — цалуючы яе, пажартаваў Януш.

Дадому яны павярталіся ужо позна увечары. Як высветлілася, часам для блізкасці най-лепшым месцам становіцца навад машына, што стаіць на глухой паляне у вячэрнім восеньскім лесе.

Вяселле маладыя людзі планавалі у чэрвені, ну а пакуль Янушу наканавана было прайсці праз тое самае мерапрыемства, якое ён адкладаў больш за паўтары гады: бацькі Стэфы чакалі іх на Каляды у сябе дома.

Яны сядзелі тады у невялікім памяшканні, якое Вішнеўскі здымаў пад офіс сваёй фірмы, што толькі набірала абароты.

— Паслухай, Януш, перастань кідацца з кута у кут, — з усмешкай казаў Тадэвуш, назіраючы за сябрам. — У мяне зараз галава закружыцца. Лаві ды супакойся.

У бок Красовіча паляцела бутэлька з броварам. Хлопец лёгка перахапіў ёмістасць на ляту, адчыніў, зрабіў пару глыткоў.

— Калі мы з табой падлеткамі ледзь не раз на месяц улазілі у бойкі, ты не баяўся, — працягваў Вішнеўскі. — А зараз цябе непакоіць знаёмства з бацькамі нявесты. Я сам два з паловай гады таму праходзіў праз гэты працэс ды магу запэўніць, зыходзячы са свайго досведу: ніхто не будзе цябе там катаваць.

Януш, стаміўшыся вымяраць крокамі памер памяшкання, сеў у крэсла насупраць сябра.

— Справа не толькі у самім знаёмстве, — зрабіўшы яшчэ пару глыткоў, загаварыў ён.

— А у чым?

— Тадэвуш, хто бацькі тваёй Адэлі? — нечакана спытаў Януш.

Вішнеўскі з неразуменнем паглядзеў на сябра.

— Ты ж ведаеш: бацька — хірург, маці — афталмолаг. Але пры чым тут гэта?

— А у Стэфы хто бацька? Ты, будучы ўжо бізнесменам, ехаў знаёміцца да медыкаў. У мяне крыху іншая сітуацыя. Прараб з сям’і эмігрантаў: бацька — кіроўца, маці — медсястра, ды дачка уладальніца сеткі крам будматэрыялаў.

— Януш, ты звар’яцеў? — абсалютна сур’ёзна спытаў Тадэвуш. — Пра што ты зараз кажаш?

— Вішнеўскі, я увосень быў з ёй на карпаратыве... — і малады чалавек пераказаў сябру падзеі таго вечара. — Нават Гося, і тая заўважыла. А ты ж ведаеш, што розумам яна не блішчыць, — падсумаваў хлопец.

— Сябра мой, табе не здаецца, што ты сам сябе накручваеш? Так, у цябе прыгожая, разумная нявеста. Табе самому дваццаць дзевяць гадоў. Вядома, ваш пяцідзясяцігадовы генеральны, ды і астатнія, будуць глядзець з зайздасцю. А чаго ты чакаў ад п’яных мужыкоў? А Госька... Я цябе прашу! Ды усе, каму не лягота, ведаюць, што яна да цябе неабыякавая, вось і нагаварыла глупстваў. Яна ж таксама не сляпая ды разумее, што ёй да Стэфаніі ва усіх сэнсах як да Месяца пешшу. Знайшоў каго слухаць. Вось што я табе адкажу: усё ж мая жонка — блізкая сяброўка тваёй нявесты. Стэфа кахае цябе, а на астатняе наплюй. Да таго ж, наколькі я ведаю з расповедаў Адэлі, сям’і Дальковічаў абсалютна не уласцівы снабізм. Дзед яе і сам будаўнік, яшчэ пры камуністах цягаў з будоўляў што мог ды прадаваў — так і пачаў зарабляць. Бацька і за таварам, у свой час, ездзіў без дапаможнікаў, і за прылаўкам пастаяў. Так што не бяры у галаву.

І зноў Тадэвуш меў рацыю. Адзінае, што хвалявала бацькоў Стэфаніі, дык гэта стаўленне Януша да іх дачкі. Яны даўно ўжо звыклі да яе незалежнасці ды не умешваліся у жыццё Стэфы.

— Мяне цалкам задавальняе тое, што мая дзяўчынка шчаслівая з табой, — сказаў яму пан Аляксандр, калі яны увечары пілі віскі у яго кабінёце, далей ад пані Эдыты.

З успамінаў Януша вырваў голас Малгажаты.

— Што ты робіш пасярод ночы на лоджыі?

Жонка стаяла на парозе, захінаючы халат. Малады чалавек азірнуўся, спрабуючы засяродзіцца на рэчаіснасці.

— Нам сёння да маіх ехаць раніцай, а ты не спіш, — працягвала тая.

— Папалю ды прыду, — адказаў Януш, з цяжкасцю хаваючы раздратаванне. Ён злаваўся не на жонку, ён злаваўся на самога сябе. — Гося, ідзі кладзіся спаць, я хутка буду.

Жанчына у адказ паціснула плячыма:

— Ну, як хочаш.

Мужчына зноў застаўся на лоджыі адзін. Апошняе, да чаго ён быў зараз гатовы — дык гэта да таго, каб легчы у сужэнскі ложка. Януш глядзеў на гарызонт, над верхнім яго краем

віднелася тонкая ружовая паласа. Успаміны, якія ён шэсць гадоў хаваў у глыбіні свядомасці, нахлынулі новай хваляй.

Глава 3. Крок у цемру

У сакавіку яны сабраліся у Люблін — наведаць бацькоў Януша. Бацька як раз павярнуўся з рэйсу. «Здавалася б, што магло пайсці не так? — думаў малады чалавек. — Каму можна не спадабацца яго Маленькая?» Але хлопец памыліўся.

Калі бацька, насамрэч, быў у захапленні... Ну, як часта можна абмеркаваць з будучай нявесткай тэхнічныя характарыстыкі цягачоў ды асаблівасці перавозкі грузаў па Еўропе!

— Ну вось, уявіце, іду я спаць, — распавядаў за сумеснай вячэрай пан Уладзімір, — а на раніцу...

— А на раніцу у вас пусты бак, — працягнула Стэфанія. — А хочаце, я адгадаю, што гэта быў за горад?

— Паспрабуй, — усміхаючыся, прапановаў бацька.

— Марсэль, — адказала дзяўчына.

— У кропку!

Мужчына засмяяўся, а разам з ім і Януш са Стэфай. Не усміхалася толькі пані Святлана.

— Хопіць вам аб машынах, — загаварыла яна. — Давайце, лепей, аб больш важным. Што вы плануеце з вяселлем?

— Ды нічога асаблівага, — паціснуў плячыма Януш. — Думаем зняць дом, выязная рэгістрацыя ды блізкае кола сяброў ды родных. Грошай у нас для гэтага цалкам дастаткова.

— А хіба твой бацька, — пані Святлана звярнулася да Стэфаніі, — не хоча дапамагчы дачцэ з вяселлем? Гэта ж шлюб — раз ды на усё жыццё.

Стэфа паставіла на стол шклянку з вадой і з некаторым здзіўленнем паглядзела на жанчыну.

— А да чаго тут мой бацька? Гэта я замуж выходжу, а не ён жэніцца, — адказала яна.

— Ну-у, — скептычна працягнула маці Януша, — усё ж такі адзіная дачка.

— І што з гэтага? — дзяўчына паціснула у адказ плячыма. — Мае бацькі далі мне усё, што былі павінны: шчаслівае дзяцінства, добрую адукацыю, а далей я магу і сама справіцца.

— Сама, дык сама, — з відавочнай неахвотай пагадзілася пані Святлана. — А як з вячаннем? Ты ж праваслаўны, — гэтым разам звярнулася яна да сына, — а Стэфанія — каталічка.

— Ды мы і не планавалі вянцацца, да чаго гэтыя забабоны, — без задняй думкі сказаў Януш. — Да таго ж Стэфка у мяне хутчэй гібрыд.

— Гэта як? — усміхаючыся, пацікавіўся пан Уладзімір.

— Ды проста: мой бацька — каталік, а маці — праваслаўная. Яе бабуля ды дзядуля з-пад Глыбокага, гэта у Беларусі, — патлумачыла дзяўчына.

— А, дык мы яшчэ і амаль землякі! — заўважыў бацька Януша. Яму безумоўна падабалася нявестка. — А мы са Светай з Відзаў. Ведаеш, дзе гэта?

Стэфанія кіўнула.

— Так, непадалёк ад сядзібы Плятэраў. Я некалькі разоў была на захадзе Беларусі, таму неблага там арыентуюся.

Паступова тэма зрушылася у бок агульнай гістарычнай спадчыны, чаму Януш быў надзвычай рады. Ён выдатна бачыў, што Стэфаніі не вельмі прыемныя чаплянні яго маці, ды разумеў, што зараз дзяўчыну ад годнага адказу стрымлівае толькі тое, што гэта, яго маці. Пакуль Яны абмяркоўвалі гістарычныя пытанні, а пані Святлана так і працягвала сядзець з незадаволеным тварам. Яна амаль не прымала удзелу у агульнай размове.

А увечары Януш, ідучы на кухню па ваду, пачуў з пакоя бацькоў:

— Света, чаго ты прычапілася да дзяцей? Яны самастойныя людзі, самі ва ўсім разбіраюцца. Ды і Стэфа — цудоўная дзяўчынка: прыгожая, выхаваная, разумная. Мне яна падабаецца.

— Ну так, — пачуўся голас маці, — надта ж разумная. А табе, як вып'еш, увогуле усё падабаецца.

— Спыняй, Света, — ужо сур'ёзна сказаў бацька.

Ранкам маці папрасіла Януша адвезці яе на кірмаш пад Замкам, бо у пана Уладзіміра пасля вечара злёгка балела галава.

— Ты ведаеш, сыночак, — пачала пані Святлана, — Стэфанія твая, вядома, вельмі прыгожая, але не для цябе яна. Усё у яе так проста, так лёгка. Вядома, можна гуляць у незалежнасць, калі багатыя бацькі стаяць за спіной...

— Мама, спыніся! — рэзка абарваў яе малады чалавек.

— А што спыніся? — не хацела заспакойвацца тая. — Вось як вы жывяце? Ежа з рэстаранаў — яна ж амаль не гатуе. Прыбіранне — клінінжавыя кампаніі. Пранне — машынка. Што гэта за жонка такая?

Януш адарваў позірк ад дарогі.

— Я цябе адзін раз папрасіў: спыніся. Ты нічога аб ёй не ведаеш. І потым, мне не патрэбна хатняя работніца, мне патрэбна жонка, якую я кахаю.

— Ну, кахаеш... А дзяўчынка пагуляе з табой ды знойдзе сабе роўню.

Хлопец рэзка прыпыніў машыну каля тратуара.

— Давай дамовімся так: альбо мы зачыняем гэтую тэму, альбо я еду дадому, забіраю Стэфу ды павяртаюся да Беластоку.

Жанчына маўчала. Ці падзейнічалі на маці яго словы, ці сама вырашыла, што не мае рацыі, малады чалавек не ведаў, але рэшта выходных прайшла без асаблівых праблем. Толькі калі яны увечары шпацыравалі па горадзе, стоячы каля Кракаўскай брамы, Стэфа спытала:

— Твая маці ад мяне не у захапленні?

— Не кажы глупстваў, Маленькая, — усміхнуўся Януш. — Хадзем, я лепш пакажу табе Стары горад.

Неўзабаве непрыемныя уражанні ад паездкі у Люблін сталі забывацца. Іх плаўна выцеснілі праца, размовы пра падрыхтоўку да вяселля ды планаванне будучай уласнай справы. Стэфанія ды Януш усё больш ды больш прыходзілі да разумення таго, што нядрэнна было б адчыніць нешта сваё. У Польшчы быў будаўнічы бум, і будоўля лічылася перспектыўным кірункам. Велізарным плюсам для спробы паспрабаваць сябе на гэтым рынку былі і досвет Януша, і праца Стэфы у якасці PR-менеджара, ды і сувязі яе бацькі у будаўнічай сферы. Той, у сваю чаргу, гатовы быў аказаць любую падтрымку як дачцэ, так і зяцю. Бацька Януша таксама прывітаў ідэю маладзёнаў.

— І правільна збіраецеся рабіць, — казаў ён. — Я вось усё сваё жыццё працаваў на дзядзьку, і які плён?

І усё нібыта было б добра, каб не адно «але».

— Звальняцца вырашыў? — спытала у тэлефоннай размове пані Святлана сына.

— Ды не, пакуль не, — адказаў Януш. — Усё яшчэ у планах.

— А ты добра падумаў? Што будзе, калі не атрымаецца? Беласток — горад не самы вялікі. Падумай, сыночак, хто возьме потым на працу выскачку ды няўдачніка? Стэфу ж тваю бацька прыкрые, а ты што рабіць будзеш? Сыночак, — пані Красовіч гаварыла без супынку, не дазваляючы Янушу уставіць і слова, — я ж табе добра жадаю. У цябе добрая праца, стабільнае жыццё, дык навошта усё гэта ламаць. Ці справа у тым, што статус прараба тваёй Стэфаніі не падыходзіць?

І трэба аддаць належнае — гэтыя словы Януша зачапілі моцна. Усё часцей ды часцей ён стаў думаць аб тым, а ці не мае рацыі маці. Калі Стэфа сапраўды кахае яго, якая ёй розніца — прараб ён ці бізнесмен?

Гэта было шостага красавіка, Януш добра памятаў гэтую дату. Увечары Стэфа збірала валізы: заўтра з бацькам яна ляцела да Мюнхену, на выставу будматэрыялаў. Хлопец стаяў, абапёршыся аб дзвярны касяк, ды з усмешкай глядзеў, як дзяўчына спрабуе уплішчыць у валізу усё, што, на яе думку, было ёй неабходна. Валіза супраціўлялася, ды яе вечка упарта адмаўлялася зачыняцца.

Януш адарваўся ад дзвярэй, падышоў до Стэфаніі ды абняў яе за талію.

— Табе дапамагчы? — спытаў ён.

Дапамога маладога чалавека звялася да таго, што валіза зляцела з ложка, ды праз дзве гадзіны яны збіралі яе ужо удвух.

— Стэфка, можа, ты не паедзеш? — справіўшыся нарэшце з гаротным прадметам для перавозкі рэчаў, спытаў ён.

— Я б і рада, але ты ж разумееш, што гэта праца. І потым, гэта ж для нас з табой можа так ці інакш быць карысным.

Хлопец неяк знік.

— Можа, нам пакуль не варта спяшацца? — павольна прамовіў ён. — У нас жа і так усё добра.

Стэфанія уважліва паглядзела на жаніха.

— Дык мы і не спяшаемся, — адказала дзяўчына. — Сур'ёзныя пытанні не любяць паспеху. Януш, цябе нешта непакоіць? — памаўчаўшы, дадала яна.

У гэты момант яго непакоіла адно: маладому чалавеку здалася, што ён улавіў у голасе нявесты нейкае расчараванне... Ужо зараз, стоячы на лоджыі гэтай чортавай кватэры, Януш зразумее, што яму, насамрэч, проста здалася.

Павярнуцца Стэфа павінна была толькі праз некалькі дзён. І калі дні Красовіч запаўняў працай, а вечары — доўгімі размовамі па тэлефоне, то на чым ён думаў, думаў шмат. Калі Якуб, прыяцель ды калега па працы, паклікаў яго пасядзець у бары, адзначыць яго дзень нараджэння, Януш не адмовіўся. Ён крыху стаміўся ад знаходжання у пустой кватэры. Тым больш што і Стэфанія не прарэчыла.

Як ды у які момант у бары апынулася Малгажата, Януш ужо не памятаў. Ён проста піў свой віскі, калі яму на плячо легла жаночая рука.

— Што гэта ты адзін? Як цябе твая прынцэса адпусціла? — пачуў малады чалавек жаночы голас.

Януш падняў галаву.

— А, Гося, прывітанне. Ты што тут робіш?

— Тое самае, што і ты, — у Якуба свята, ці ты забыўся? — адказала яна, уладкоўваючыся на барным крэсле насупраць яго. — Вось ён і запрасіў. Дык чаму ты адзін?

— Стэфа да Мюнхену па працы паляцела.

— Вось чаму ты, Яне, такі сумны, — усміхнулася маладая жанчына. — Ну, павернецца ж яна, напэўна. А ты чаму не паляцеў з ёй?

Януш папрасіў бармэна паўтарыць.

— Госька, я ж сказаў: гэта працоўная паездка. І, калі ты не забылася, у мяне свая праца. Малгажата з відавочнай згодай паківала галавой.

— Так, вядома, — загаварыла яна. — Але няўжо ты не мог бы адпрасіцца на пару дзён ці узяць невялікі адпачынак?

— Дзеля чаго? — хлопец глядзеў на яе з непаразуменнем.

— Як дзеля чаго? — Гося злёгка нахілілася да яго. — Каб пабыць побач з каханай жанчынай у Нямецчынне.

Януш усміхнуўся.

— Не кажы глупстваў. Што б я, па-твойму, рабіў там, калі Стэфа працуе?

— У тым і справа, Яне, — павольна прамовіла Малгажата, гледзячы на яго, — што там табе рабіць няма чаго. Наша месца не на выставах, а тут, у Польшчы.

Што тады усялілася у Януша, ён і сам не мог патлумачыць: алкаголь, адрэналін ад успамінаў пра карпаратыў, словы маці, гэты спагадлівы позірк дурненькай Гоські ці сказанае ёю... Хлопец толькі чотка памятаў, што у гэты момант адчуў неверагодна балючае пачуццё нейкай другаснасці ды вострае, амаль жыццёва неабходнае жаданне пазбавіцца ад яго...

Поўнае усведамленне таго, што трапілася, прыйшло да Януша, калі ён стаяў пад струменямі ледзь цёплай вады у душы, у кватэры Малгажаты. Халодная вада вымывала з яго арганізма і алкаголь, і адрэналін, пакідаючы толькі разуменне таго, што ён зрабіў. У гэты момант маладога чалавека у прамым сэнсе ванітавала як ад самога сябе, так і ад Госі. У галаве набатам стукала адна думка: *«Калі Стэфа даведаецца... Калі Стэфа даведаецца...»*

Але стаяць пад душам бясконца было нельга. Януш абцёрся ручніком, нацягнуў джынсы — трэба было забраць з пакоя кашулю. Ён увайшоў у пакой, калі Гося апранала халат.

— Ой, адварніся, — праляпцятала яна.

Ды хлопец асабліва не глядзеў. Пры адным мігатлівым позірку на дзяўчыну у яго галаве прамільгнула думка: *«Красовіч, як у цябе пасля Стэфы наогул устаіў на гэтую?»* Дачакаўшыся, пакуль Гося апранецца, Януш павярнуўся у пошуках сваёй кашулі.

— Ты куды? — спытала жанчына, калі малады чалавек накіраваўся у бок пярэдняй.

— Дадому, — намагаючыся казаць спакойна, адказаў хлопец.

— Але чаму? — Гося літаральна аббегла яго ды стала на дарозе. — Цябе ж там зараз ніхто не чакае.

Мужчына выдыхнуў, разумеючы, што без размовы не абысціся.

— Малгажата, мы з табой сёння перабралі. Мне шкада, што так адбылося, але зразумей — гэта была памылка. Мая памылка. Мне шкада, але...

Дзяўчына не дала яму дагаварыць.

— Яне, але я цябе кахаю! Я даўно цябе кахаю, яшчэ да з'яўлення гэтай...

— Гося, не чапай яе, — перапыніў маладую жанчыну Красовіч.

Януш абышоў дзяўчыну ды выйшаў з кватэры. На вуліцы была глыбокая ноч. У гэты момант яго радавала толькі тое, што сёння Стэфанія ўжо дакладна не патэлефануе, а значыць, у яго ёсць час на тое, каб супакоіцца. Хлопец выклікаў Uber ды адправіўся дадому.

Да таго моманту, калі Стэфа павярнулася з Мюнхену, Януш ужо больш-менш валодаў сабой.

— Стэфка... я так сумаваў па табе.

Гэтым разам ён нават не стаў несці яе да спальні.

— Маленькая мая, скажы, што ты мяне кахаеш, — казаў хлопец, сцягваючы з нявесты сукенку наўпрост, каля уваходных дзвярэй. — Скажы, што ты мяне кахаеш.

З павяртаннем Стэфаніі жыццё увайшло у звычайнае рэчышча: падрыхтоўка да вяселля, вячэры у рэстаране, паходы у кіно ці на выставы, шпацыры па Сальніцкім лесе ці парку Браніцкіх (Стэфа заўсёды любіла гуляць на свежым паветры) ды доўгія бурныя ночы. Пра Гося Януш намагаўся не узгадваць, на працы таксама усяляк пазбягаў стасункаў з ёй. Дурная, выпадковая памылка — так ён ставіўся да таго, што адбылося.

Увечары малады чалавек, як звычайна, павярнуўся з працы дадому. Стэфанію ён знайшоў каля вакна у спальні.

— Стэфа, — цалуючы яе у скронь, спытаў Януш, — мы сёння дома вячэраем ці паедзем куды-небудзь?

Дзяўчына акуратна адхілілася. Хлопец не надаў асаблівага значэння яе жэсту.

— Уяві, я сёння дома тэлефон забыўся, — спакойна працягваў ён ужо з ваннай. — Дык што наконт вячэры?

Калі Януш павярнуўся у пакой, Стэфанія усё так жа стаяла тварам да вакна.

— Я ведаю, што ты забыўся тэлефон, — не абарочваючыся, адказала яна.

— Стэфка, ды што з табой? — малады чалавек паспрабаваў абняць нявесту, але тая зноў адхілілася.

— Януш, цябе прасілі перадаць, што не могуць забыць тую ноч. Відавочна, ты зрабіў на Гося незабыўнае уражанне, — Стэфа казала абсалютна спакойным голасам. — Зрэшты, можаш сам прачытаць.

Дзяўчына азірнулася, ды хлопец сустрэўся з ледзяным, грэблівым позіркам. У гэты момант у Януша было такое адчуванне, нібыта яму адным ударам зламалі некалькі рэбраў

адразу, і хлопец не знайшоў нічога лепшага, як скарыстацца тактыкай «лепшая абарона — гэта напад». Намагаючыся не глядзець Стэфэ у вочы, ён адказаў:

— Ты брала мой тэлефон? Ты не павінна была...

— Не павінна была ведаць, з кім спіць мой жаніх? — дзяўчына усміхалася. — Ты сапраўды так лічаш, Януш?

— Ты не мела права! — як заведзены, Красовіч паўтараў адно і тое ж.

— Пазбаў мяне, калі ласка, ад тлумачэнняў, на што я мела правы, а на што не. Адкажы лепш на паведамленні панны Малгажаты, нядобра прымушаць пакутаваць дзяўчыну, — Стэфанія гаварыла усё тым жа роўным тонам.

Януш быў гатовы да ўсяго: да слёз, да істэрыкі, да крыкаў ды біцця посуду. Ён быў гатовы на каленях прасіць прабачэння, але гэта... Гэты яе спакойны тон быў адзіным, чаго ён не чакаў. Тым часам Стэфа абышла яго, узяла з туалетнага століка свой тэлефон ды ключы ад машыны. Мужчыне было невыносна глядзець, як яна збірае свае рэчы ды накіроўваецца да уваходных дзвярэй.

— Не хвалойся, — злосна загаварыў ён, — ты са сваёй знешнасцю ды розумам вельмі хутка знойдзеш сабе іншага.

Стэфанія замерла на парозе спальні, стоячы спіной да яго.

— Ведаеш, Януш, — дзяўчына павольна развярнулася, — наўрад ці я калі-небудзь захачу пасля цябе выйсці замуж.

Маладога чалавека літаральна ператрэсла ад яе позірку. Гэта быў ужо не лёд, не грэблі-васць — гэта была абсалютная пустэча. Ён нават не чуў, як зачыніліся уваходныя дзверы.

Першую ноч пасля сыходу Стэфаніі Януш не памятаў наогул. Увесь наступны дзень ён спрабаваў датэлефанавацца да яе: раз, другі, дваццаты, трыццаты... Марна. Тэлефон не адказваў. Не, ён не быў выключаны — Стэфа проста не брала слухаўку.

Так прайшло тыдні два. Януш усё яшчэ спадзяваўся, што яна адкажа, дасць яму магчымасць што-небудзь сказаць, але не. Ён нават думаў з'ездзіць да яе бацькоў дадому — Стэфанія, хутчэй за ўсё, была у іх, — але які плён? Хлопец выдатна усведамляў, што яго нават на ганак не пусцяць.

І ён здаўся. Адзінае, чым займаўся зараз Януш, дык гэта альбо тырчаў на будпляцоўцы да ночы, альбо піў амаль да стану комы. А яшчэ... спаў, спаў з усімі, каго можна было знайсці у клубах Белостока. Спаў з той жа Госькай. Ён хацеў забыць Стэфу, забыць гэты пусты позірк.

Паведамленне ад Стэфаніі прыйшло месяцы праз два:

«Януш, адкажы, калі ты будзеш дома. Адэля ды Тадэвуш прыедуць забраць мае рэчы».

Малады чалавек адказаў адразу ж. Ён чакаў, што дзяўчына напіша яшчэ што-небудзь, але смартфон маўчаў, больш не было ні слова.

Ранкам Януша разбудзіў дзвярны званок. Галава расколвалася ад болю, адчувалася пахмелле. Намагаючыся не наткнуцца на прадметы мэблі, хлопец накіраваўся да уваходных дзвярэй. На парозе кватэры стаялі Адэля ды Тадэвуш. Дэлька акінула маладога чалавека такім позіркам, нібы перад ёй стаяла кодла пекла.

— Ну і вылюдак жа ты, Красовіч, — замест прывітання заявіла жонка сябра. — Праўду кажуць: гарбатага магіла не выправіць.

— І я рады цябе бачыць, — адказаў Януш, прапускаючы Тадэвуша з жонкай у кватэру.

Глядзець, як Адэля збірае рэчы яго нявесты, хлопец не хацеў ды схаваўся за дзвярыма кухні. Малады чалавек паліў каля вакна, калі у пакой увайшоў Вішнеўскі. Тадэвуш моўчкі дастаў з пачка цыгарэту і запаліў, уладкаваўшыся на падваконні побач з сябрам.

— Тваёй думкай, таксама лічыш мяне вылюдкам? — страсваючы у попелішніцу попел, спытаў Януш.

Прыяцель зацягнуўся.

— Табе праўду адказаць? — спытаў ён.

— Давай, — усміхнуўся Красовіч.

— Я лічу, што ты прасраў адзінае, за што варта было трымацца. А астатняе мяне не тычыцца, гэта твае справы са Стэфай.

Адэля сабрала рэчы. Тадэвуш аднёс сумкі ўніз да машыны.

— Вось што я табе скажу, Януш, — загаварыла Дэля перад выхадам з кватэры, — у твае адносіны з маім мужам я не стану умешвацца, але каб я ніколі не бачыла цябе нават на ганку свайго дома. Запамятай гэта, калі ласка.

Дзверы за Дэляй зачыніліся, а Януш павярнуўся да звыкллага ўжо для сябе за апошнія два месяцы ладу жыцця: удзень — праца, а вечарамі — алкаголь ды выпадковы аднаразовы секс. Адзінае, што змянілася у жыцці маладога чалавека, дык гэта тое, што ён зняў іншую кватэру.

Так прайшло яшчэ амаль чатыры месяцы. Кастрычнік, такі ж цёплы ды сонечны, як і год таму. Януш выдатна памятаў, што менавіта у такое надвор'е ён і зрабіў Стэфе прапанову.

Усе гэтыя паўгоды ён ні разу не пытаўся пра яе у Тадэвуша, не спрабаваў звязацца з ёй, не глядзеў яе старонку у Інстаграм. Ён проста хацеў усё забыць.

Але кастрычнік... Сёння Януш быў дома адзін. Хлопец доўга глядзеў на экран смартфона ды нарэшце увёў у пошукавым радку запыт. Гэта былі фота з Дрэздэна. Яна так хацела паехаць менавіта у гэты горад у вясельнае падарожжа, Стэфа любіла старадаўнюю архітэкттуру. І яна, яго Маленькая, такая ж прыгожая, усмешлівая — толькі не яму, а прыгожаму бландзіну з блакітнымі вачыма.

Тэлефон з трэскам разляцеўся ад удару аб мур.

Лістапад. Як і два з паловай гады таму, яны сядзелі з Тадэвушам у бары у раёне Кірмашу Касцюшкі.

— Януш, ты упэўнены, што робіш правільна?

— Вішнеўскі, ці не ты казаў мне яшчэ у траўні сямнаццатага, што мне надыйшоў час падумаць аб жаніцбе? — адказаў малады чалавек.

— Кінь, я тады казаў аб іншым, — адказаў Тадэвуш. — Я, вядома, рады, што ты перастаў пакутаваць на глупства, але, курва, не кажы, што ты кахаеш Малгажату, я усё роўна у гэта не паверу.

Януш перастаў круціць у руках свой келіх з броварам.

— А я і не кажу. Я не толькі табе пра гэта не кажу, але і ёй таксама.

— Тады навошта? — са шчырым непаразуменнем спытаў Тадэвуш.
Яго сябар паціснуў плячыма.

— Ну, жаніцца ж на кімсьці трэба, якая мне розніца на кім. Гэтая хоць за мной хвастом ходзіць, а калі і разлучымся, то таксама невялікая праблема.

— А яе дзіця?

— Дзіця ды дзіця. Гэта нават добра. Калі у Малгажаты ужо ёсць сын ад іншага мужчыны, магчыма, яна не захоча яшчэ і дзяцей ад мяне.
Тадэвуш уважліва паглядзеў на сябра.

— Януш, на які чорт ты зладзіў гэты цырк? Я ж ведаю...

— Вішнеўскі, — перабіў Красовіч прыцяля, — я цябе прашу: ніколі не гавары са мной пра яе.

Тадэвуш паціснуў плячыма.

Гэтым разам з успамінаў Януша вырвалі гукі горада, які прачынаўся. Унізе запляскалі дзверы пад'ездаў, гаспадары сабак павялі сваіх гадаванцаў на ранішні шпацыр. З боку дарогі усё часцей чуўся гук рухавікоў машын. Ліхтары патухлі, больш не адбіваючыся у мокрым асфальце, ды і сам асфальт за ноч высах. Тонкая ружовая паласа на гарызонце даўно знікла, не пакінуўшы пасля сябе і напаміну.

Януш патушыў недапалак ды накіраваўся на кухню заварыць каву. Лажыцца спаць мужчына сёння не збіраўся. Малгажата прасіла адвезці яе з Юзафам да бацькоў — добра, ён адвезе. Малады чалавек дапіў сваю каву, адправіў кубак у посудамыйку. Бадзёрачы напой не вельмі дапамог зняць стомленасць. Магчыма, халодны душ будзе больш эфектыўным.

Мужчына стаяў у ваннай перад люстэркам. *«Дык што ты там сказаў, Баройскі? — думаў ён. — З нявестай...»* Перад уяўным позіркам Януша з'явіліся цёмна-блакітныя вочы ды доўгія русыя валасы з папялістым адценнем. *«Значыць, кажаш, з нявестай? Ну, гэты мы паглядзім...»*

Януш выйшаў з ваннай. Гося ужо гримела банякамі на кухні.

— Малгажата, — малады чалавек спыніўся на парозе пакоя.

— А, Яне. Разбудзі, калі ласка, Юзіка. Зараз паснедаем, ды трэба збірацца.

— Гося, я адвязу вас, але сам не застануся.
Жанчына адарвалася ад прыгатавання ежы.

— Што значыць «не застанешся»? — незадаволена прамовіла яна.

— У мяне з'явіліся справы, — спакойна адказаў Януш. — У нядзелю, калі забяру вас сам, патлумачу. Калі у мяне не атрымаецца, пагаворым у панядзелак.
Жанчына незадаволена скрыжавала рукі на грудзях.

— Гося, давай, калі ласка, без сцэн, — прадбачачы незадаволенасць жонкі, загаварыў мужчына. — Вернешся пасля выхадных ад бацькоў, ды я табе усё патлумачу.
Мужчына не хацеў высвятляць адносіны у прысутнасці пасынка.
Раздзел 4 Пасля шуму

Усю раніцу Гося пакрыўджана маўчала. Маўчала, пакуль гатавала сняданак ды накрывала на стол, маўчала, пакуль збірала рэчы Юзіка ды свае. Моўчкі спусцілася да машыны ды так сама моўчкі уладкавалася на заднім сядзенні побач з сынам. Маўчала Малгажата і усю дарогу да Кадзілава. Такім чынам яна спрабавала прадэманстраваць Янушу усю глыбіню сваёй крыўды ды абурэння. Што значыць — ён не застанеца? Што значыць — у яго справы? Што значыць — калі забярэ сам? А ён падумаў аб ёй? Ён падумаў, як ёй тлумачыць бацькам, чаму муж не праводзіць выходныя з жонкай? Што скажуць людзі, калі заўтра раніцай на службу у касцёл Святога Духа яна прыйдзе толькі з сынам?

Януш жа быў шчыра рады гэтаму маўчанню. Ён выдатна разумеў, што размова з жонкай будзе далёка не простаю ды вельмі эмацыйнай, і адзінаццацігадоваму Юзафу відавочна не варта прысутнічаць пры гэтым. Што б ні адбывалася паміж ім самім ды Малгажатай, але для хлапчука яна у першую чаргу маці.

У Кадзілаве малады чалавек не стаў марнаваць час на лішнія тлумачэнні ці апраўданні перад бацькамі жонкі. Ён выгрузіў з багажніка «Фальксвагена» сумкі, аднёс іх у хату ды амаль адразу з'ехаў. Яго аўтамабіль ляцеў у бок Беластока. Янушу трэба было тэрмінова паразмаўляць з Вішнеўскім.

«*Сёння субота, — думаў хлопец, гледзячы на слупкі, што праносіліся міма „Фальксвагена“ ды адлічвалі кіламетры. — Тадэвуш будзе у сябе дома. Яго візіту Адэля не узрадуецца, гэта дакладна. Можна, пачакаць да панядзелка ды паразмаўляць у офісе?*» Але чакаць пачатку працоўнага тыдня мужчына не хацеў, размова яму была трэба зараз, менавіта сёння. «*У рэшце рэшт, Дэлькі і так мяне цяпець не можна, ды тое, што я з'яўлюся на парозе іх дома, найрад ці штосьці зменіць*», — вырашыў Януш.

У Дойліды срабрысты «Фальксваген» Красовіча уязджаў у пачатку шостага вечара. Мужчына спыніўся каля высокай брамы двухпавярховага дома ды некалькі разоў пасігналіў. Створкі брамы плаўна разышліся у бакі, запрашаючы аўтамабіль праехаць на тэрыторыю.

Дзверы адчыніў Тадэвуш.

— Януш, ты?.. — мужчына са здзіўленнем глядзеў на сябра. — За табой што, д'аблы гналіся? — спытаў ён.

Не паспеў малады чалавек адказаць, як за спінай Вішнеўскага з'явілася Дэля з чатырохгадовай Анэляй на руках. Апусціўшы дачку на зямлю, жанчына выпрасталася ды злосна паглядзела на Януша.

— Красовіч, я ж цябе прасіла...

— Я памятаю, Адэля, — гледзячы ёй у вочы, адказаў хлопец.

Тадэвуш паглядзеў на жонку, потым на сябра.

— Дэлькі, гэта на конт працы, нам з Янушам трэба паразмаўляць. Праходзь, — звярнуўся ён ужо да мужчыны.

Дэля недаверліва паглядзела на мужа, але нічога не адказала. Дзяўчына зноў узяла на рукі дзіця ды знікла з ім у глыбіні дома. Тадэвуш правёў жонку позіркам.

— Пайшлі у кабінет, — сказаў ён.

— Ты піць што-небудзь будзеш? — пацікавіўся Вішнеўскі у прыяцеля.

Януш адмоўна паківаў галавой.

Тадэвуш прайшоўся па кабінёце, падышоў да бара, дастаў бутэльку каньяку ды два келіхі, потым уладкаваўся за рабочым сталом.

— Дакладна не хочаш? — наліваючы сабе каньяк, спытаў ён яшчэ раз. — У цябе такі выгляд, мне здаецца, табе зараз не пашкодзіць.

— Не, я не хачу.

Януш стаяў насупраць сябра. Вішнеўскі паціснуў плячыма.

— Дык што у цябе трапілася?

— Ты не патлумачыш мне, якой халеры ты нічога не распавёў аб Бароўскім ды Стэфе?

Тадэвуш, які збіраўся зрабіць глыток, адставіў келіх.

— Адкуль ты ведаеш? — спытаў ён.

— Сустрэў іх учора увечары у банку, — малады чалавек нарэшце сеў у крэсла насупраць сябра. — Дык чаму, Тадэвуш?

— Я нагадаю табе, што ты сам прасіў мяне ніколі з табой аб ёй не размаўляць, ці ты забыўся? — спакойна адказаў Вішнеўскі. — А зараз патлумач толкам, што з табой адбываецца.

І Януш першы раз за усе шэсць гадоў загаварыў. Ён падрабязна пераказаў сябру усе падзеі, якія папярэднічалі яго расставанню са Стэфаніяй Дальковіч. Калі мужчына дайшоў до фатаздымкаў з Дрэздэну, у кабінёце раздаўся голас Адэлі. Ні Красовіч, ні Тадэвуш не заўважылі, што яна ужо даволі даўно стаяла на парозе пакоя.

— Бяру свае словы назад, — Дэля адхінулася ад дзвярнога праёма, прайшла да рабочага стала ды села у крэсла насупраць Януша. Паклаўшы нагу на нагу ды вытрымаўшы тэатральную павузу у лепшых традыцыях драматургіі, дзяўчына загаварыла: — Ты, Януш, не вылюдак, ты — ідыёт. Паміж Стэфай ды Марэкам ніколі нічога не было — ні тады, ні зараз.

— Што? — Красовіч глядзеў на яе так, быццам бачыў у першы раз. — Што ты сказала?

Адэля назірала за тым, як прыгожы загарэлы твар маладога чалавека за імгненне стаў белым, як ільняное палатно.

— Так, Януш, ты ажаніўся з гэтай сваёй Бадзянкай толькі таму, што памыліўся.

Малады чалавек маўчаў.

— Пан Марэк Альтанскі — адвакат сям'і Дальковічаў, ён стаў аказваць ім паслугі незадоўга да таго, як вы са Стэфай рассталіся. Узгадай, яна павінна была табе распавядаць, — працягвала Адэля.

Януш моўчкі кіўнуў. Ён памятаў, што Стэфанія нешта казала пра новага адваката іх сям'і. Добры, таленавіты хлопец, шкада, з жонкай не пашанцавала, не так даўно разлучыўся, ды нешта там яшчэ.

— Яны са Стэфай і сыйшліся, — тым часам казала Дэля, — з-за падобных абставін у асабістым жыцці. Так, Марэк вельмі дарагі ёй, але толькі як сябар, ды не больш. У Дрэздэне мы тады былі учатырох.

Тадэвуш пацвердзіў кіўком галавы словы жонкі.

— Ты разумееш, што...

Пані Вішнеўская не дала дагаварыць Красовічу.

— Разумею, — перабіла яна. — Менавіта таму я табе зараз гэта і распавядаю. А яшчэ, Януш, я табе зараз скажу адну не вельмі прыемную рэч, — памаўчаўшы некаторы час, зноў загаварыла Адэля. — Ты дазволіў нечым словам, неважліва чым, падсілкаваць свае ж комплексы. Ты паверыў у тое, што Стэфу не задавальняе твой статус. Толькі, Красовіч, ён не задавальняў цябе самога. Стэфаніі для пачатку сваёй справы не патрэбны быў ні ты, ні хтосьці іншы, у яе усё і так добра атрымалася. Яна у табе патэнцыял тады бачыла ды хацела яго падтрымаць. Ці ты думаеш, што ты зараз на пасадзе намесніка Тадэвуша, таму што вы старыя сябры? Кінься, Януш, ты і сам ведаеш: у бізнесе так не працуе.

Малады чалавек моўчкі разглядаў свае рукі. Яму не было чаго заперачыць жонцы сябра. Ён і сам даўно гэта разумеў.

Тым часам Адэля паднялася з крэсла ды накіравалася да выхаду з кабінета. Яна магла б яшчэ шмат аб чым распавесці Янушу, але палягчаць яму вырашэнне праблем дзяўчына не хацела. Не дайшоўшы да дзвярэй, Дэля спынілася:

— І апошняе: Мацей патаропіўся назваць Стэфу нявестай. Так, яны сустракаюцца ўжо гадоў пяць, яны блізкія ды насамрэч апошнім часам сталі падымаць пытанне аб вяселлі, але пакуль толькі мімаходзь. Януш, на дадзены момант Стэфанія ды Бароўскі не заручаны ды нават не жывуць разам. А вось цяпер можаце працягваць свае мужчынскія размовы, я пайду да Нэлькі, яе пара ўкладаці спаць.

Палічыўшы, што цалкам завяршыла свой акт гуманізму у адносінах да Красовіча, Адэля зачыніла за сабой дзверы кабінета.

Даволі доўга Тадэвуш і Януш сядзелі моўчкі. Нарэшце Вішнеўскі, зноў пасунуўшы у бок сябра келіх, спытаў:

— Можа, усё ж вып'еш?

— Не, — калі Красовіч загаварыў, тон яго быў даволі супакойны ды упэўнены. — Я не спаў амаль двое сутак. Калі зараз вып'ю, мяне проста вымкне.

— Твая праўда, — пагадзіўся з сябрам Вішнеўскі. — І што ты зараз збіраешся рабіць?

— Тое ж, што мы з табой робім заўсёды, калі бярем пад забудову дзяльніцу з нейкай халупай: зносіць да чорта старое ды будаваць нешта новае.

Вішнеўскі усміхнуўся.

— Чаму ты радуешся? — гледзячы на прыяцеля, спытаў Януш.

— Даўно не бачыў такога азарту у тваім позірку, браце, — адказаў Тадэвуш. — А ты учора казаў, што гэта у мяне амбіцыйныя планы.

Красовіч усміхнуўся у адказ.

— Вішнеўскі, у мяне да цябе дзве невялікія просьбы.

— Кажы.

— Папрасі у панядзелак сваю сакратарку падшукаць мне якое-небудзь жыллё. Усё адно дзе ды якое, галоўнае — максімальна хутка ды з доўгатэрміновай арэндай. І дай мне адгул на гэты дзень, трэба вырашыць некалькі пытанняў.

— Няма праблем, — пагадзіўся Тадэвуш. — А зараз ты куды?

Януш паціснуў плячыма:

— Напэўна, здыму нумар у гатэлі на пару дзён.

Пані Вішнеўскі адчыніў верхнюю шуфляду стала ды нейкі час пакапаўся у ёй.

— Лаві!

У бок Красовіча паляцела звязка ключоў. Мужчына спрытна злавіў іх.

— Гэта ад кватэры на Слонімскай, яна усё роўна зараз пустая, так што можаш пажыць там, пакуль Яніна не падбярэ для цябе прыдатны варыянт.

Януш кіўнуў. Ён ведаў гэтую кватэру, яе у кампаніі выкарыстоўвалі для размяшчэння прыезджых партнёраў.

Быў ужо позні вечар, калі малады чалавек нарэшце дабраўся да Слонімскай. Ён павярнуў ключ, ды цяжкія дзверы мякка адчыніліся. Кватэра пакідала добрае уражанне — дарагі міні-малізм, нічога зайвага, усё заточана пад бізнес-клас. З панарамнага вакна гасцёўні адкрываўся выдатны від на зялёныя вяршаліны парку.

Інтэр'ер быў вытрыманы у строгіх танах: графітавыя сцены, мэбля з цёмнага дуба ды глыбокая скураная канапа колеру каньяку. Ніякага бытавога хламу. У куце каля вакна уладкавалі

працоўную зону з масіўным сталом, а на кухні красавалася барная стойка з чорнага каменю з гатовай да працы капсульнай кавамашынай. З гасцёўні вялі дзверы у спальню, дзе за шчыльнымі фіранкамі blackout хавалася ложка са свежай бялізнай.

Але Красовічу было зараз не да эстэтычных вартасцей часовага жылля ды не да шыкоўнага віду з вакна. Ледзь прыняўшы душ ды перакусіўшы тым, што мужчына прыхапіў з фуд-корта у бліжэйшай краме, ён замовіў на заўтра, на вечар, машыну у «Убер» — трэба было забраць Малгажату з пасынкам з Кадзілава. Ехаць сам Януш не збіраўся. Аплаціўшы замову, малады чалавек заснуў.

У нядзелю ён праспаў да абеду — адбілася двухдзённая стомленасць. Прачнуўшыся, Януш прывёў сябе да ладу, зрабіў каву ды уладкаваўся з ёй за сталом у гасцёўні перад панарамным вакном. Мужчына круціў у руках смартфон: трэба было патэлефанаваць Госі, паведаміць аб машыне. Сама яна не тэлефанавала — ці то усё яшчэ крыўдзілася, ці то ёй было усё роўна. Адсутнасць званкоў ад жонкі Януша радавала, ён у прамым сэнсе атрымліваў асалоду ад цішыні. Толькі зараз малады чалавек усвядоміў, наколькі ён стаіўся ад пастаяннага белага шуму, які стварала Малгажата. Але патэлефанаваць усё ж было трэба, ды Красовіч набраў нумар.

Праз некалькі сякунд у слушаўцы пачуўся незадаволены голас Госі:

— Ну няўжо, аб'явіўся! Як табе не сорамна...

Януш моўчкі пераचाкаў паток папрокаў.

— Малгажата, а палове на сёмую па вас прыедзе машына, — загаварыў хлопец, калі жонка нарэшце замоўкла. — Дадому мяне сёння не чакай.

— Ты зусім сорам страціў! — у адказ павысіла голас тая. — Чаму я з дзіцем павінна ехаць на таксі? Для чаго мне тады муж?..

— Я табе машыну замовіў, аплаціў, — не даў ёй Януш развіць тэму, — а ты хочаш — едзь, хочаш — не. У рэшце рэшт, я неаднаразова прапаноўваў табе атрымаць пасведчанне кіроўцы, каб не залежаць пастаянна ад мяне. Зараз прабач, я заняты.

Слухаць новы паток папрокаў мужчына не стаў. Астатнюю частку дня Януш проста адпачываў.

У панядзелак а палове на восьмую мужчына быў ужо каля будынка Беластоцкага акруговага суда. Патраціўшы недзе паўтары гадзіны на падачу неабходных дакументаў, Януш паліў перад пад'ездам свайго дома, седзячы у машыне. Наперадзе чакала самае непрыемнае мерапрыемства — размова з Малгажатай.

Малады чалавек патушыў недакураную цыгарэту ды накіраваўся да уваходу у пад'езд. Падняўшыся на чацвёрты паверх, ён дастаў з кішэні джынсаў ключы ды адчыніў дзверы. Гося сядзела у гасцёўні на канапе ды глядзела нейкі серыял, яна рабіла выгляд, што не бачыць мужа. Януш абышоў канапу, узяў з падлакотніка пульт ды выключыў тэлевізар. Малгажата паглядзела на яго ды злосна пасмяхнулася.

— А, з'явіўся! Пан Красовіч згадаў, што у яго ёсць жонка. Нагуляўся?

Хлопец паклаў на столік перад канапай пульт, падышоў да вакна ды, абапёршыся на пад-ваконнік, загаварыў:

— Гося, я быў зараз у судзе. Мы з табой разлучаемся.

— Што?! — візгнуўшы, жанчына літаральна падскочыла з канапы. — Звар'яцеў ці перапіў?

— Ні тое, ні другое, — адказаў Януш.

— Тады што за трызненне ты нясеш? Да баб пацягнула, дык ідзі гуляй, навошта разлучацца? Гэта ж сорам!

— Таму што я так хачу.

— Хоча ён! Ты забыўся, што я твая жонка, што ты павінен быць са мной, што павінен забяспечваць сям'ю? Я пляваць хацела на тое, што ты там хочаш! Пяць гадоў я гатую, мыю, прыбіраю, ды замест таго, каб быць удзячным за гэта, ты кажаш, што хочаш разлучання? Ды хіба закаханы мужчына так паводзіць сябе? — усхліпнула яна. — Ты пра дзіця наша падумаў, поскудзь ты гэткая? Ты абавязаны быць са мной за усё, што я для цябе рабіла!

Ператвараць размову з жонкай у кірмашовую сварку малады чалавек не хацеў, таму загаварыў спакойна:

— Давай па парадку. Я ніколі не здраджваў табе, але ніколі і не казаў, што я цябе кахаю, і ты гэта ведаеш. Мышцё, прыбіранне... Але ж гэта ты захацела не працаваць, а сядзець дома. Павер, я цалкам магу і сам справіцца з пральнай машынай ці прасам. Я павінен забяспечваць? Дык я гэта і рабіў, але я чалавек, а не банкаўская карта. Павінен быць заўсёды побач? А з якіх часоў пасведчанне аб шлюбе — гэта права на пажыццёвую уласнасць? Чаму я павінен рабіць тое, што мне не падабаецца? Каханне... А ты сама ведаеш, што гэта такое? Не трэба блытаць камфорт ды выгоды з пачуццямі...

— Як ты можаш так са мной размаўляць! Ты, вырадак, кідаеш жонку ды дзіця, і табе яшчэ хапае нахабства у нечым мяне папракаць? — з кожнай новай фразай голас Малгажаты набіраў абароты. — Ты хоць разумееш, якая гэта ганьба для мяне, для Юзефа? Пабойся бога, калі свайго сораму няма. Развод — гэта ж грэх! Табе ж за гэта адказваць прыйдзеца!

Януш усміхнуўся.

— У цябе, калі трэба, грахом становіцца усё што заўгодна. Ведаеш, мяне заўсёды здзіўляла твая падвойная мараль.

— Не табе мяне судзіць, я прыстойная жанчына! Я жыву з мужам, я у касцёл хаджу... Я... — крычала Малгажата.

— Я і не збіраюся цябе судзіць. Усё правільна, у касцёл ты ходзіш кожны тыдзень, — не рэагуючы на крыкі жонкі, так сама спакойна казаў малады чалавек. — Госька, мы былі жанатыя больш за пяць гадоў. Адкажы, ты хоць раз мяне цалкам без адзення бачыла? Ты ж увесь час адварочваешся, нібыта у мяне горб або капыты з хвостом. У нас жа секс толькі у ложку ды

строга з выключаным святлом, а яшчэ з абавязковым пакаяннем у нядзелю на споведзі. Табе самой не смешна?

— А што табе не падабаецца? Я ж не вулічная дзеўка!

— Не, але растлумач, — малады чалавек разумеў, што зараз будзе жорсткім, але яму насамрэч была агідная гэтая псеўда святасць, ды і пакідаць Малгажаце нейкіх ілюзій ён не хацеў, — як твая праведнасць спалучаецца з тым, што Юзэфа ты нарадзіла без шлюбу? Ну так, цябе ж спачатку падманулі, а потым яшчэ і кінулі. Дапусцім, што было так. Добра. А калі ты са мной, п'яным, у ложак легла, ведаючы, што у мяне ёсць нявеста? Я сябе зараз не апраўдваваю, але, — зрэгаваў мужчына, перахапіўшы позірк жонкі. — А калі ты мне паведамленне адправіла, хоць ведала, што я забыўся тэлефон? Я ж быў у тую раніцу на складзе ды папярэдзіў. Дык дзе твая святасць была тады?

Твар Малгажаты літаральна перакасіўся ад злосці.

— Вось у чым справа... — яна ўжо не крычала, а шыпела. — Значыць, ты усё гэтую сваю забыць не можаш? Праз дарагую курву сям'ю разбураеш! Ды калі б яна цябе кахала, хіба пайшла б? Хіба не даравала б здрады? Ды не, у ложак да іншага легла! Шлёндра яна і ёсць шлёндра!

Януша ператрэсла. Выдыхнуўшы, хлопец павольна ды выразна вымавіў:

— Я ніколі у сваім жыцці не падымаў руку на жанчыну, ды мяне ты можаш называць як табе падабаецца, у нечым ты нават маеш рацыю. Але калі, ты, яшчэ хоць раз адчынеш свой рот у дачыненні да яе, я абяцаю табе, што на нейкі час забуду аб сваех прынцыпах.

Малгажата, якая хацела яшчэ нешта сказаць, асеклася, гледзячы на мужа, ды прысела на край канапы.

— Супакоілася? А зараз давай па сутнасці. Гэтую кватэру я пакіну табе...

— Але як я буду за яе плаціць? На што нам з Юзэфам жыць? — запінаючыся, прамовіла жанчына.

Януш паціснуў плячыма:

— На Юзэфа ты атрымліваеш дапамогу ад яго бацькі. У выпадку неабходнасці я яму дапамагу. Унёсак за кватэру у гэтым месяцы аплачаны, грошы на картке у цябе ёсць — не так даўно я пераводзіў. А далей — не ведаю, ідзі працаваць, у цябе добрая спецыяльнасць ды дастаткова вопыту.

— Януш... — ціха вымавіла жанчына.

— Усё, Малгажата, на гэтым усё.

Малады чалавек адышоў ад падваконніка ды зняў з пальца шлюбны пярсцёнак — ён на дзіва лёгка саслізнуў. Паклаўшы упрыгажэнне на столік перад канапай, Януш накіраваўся да выхаду з кватэры.

Выйшаўшы з пад'езда на вуліцу, мужчына дастаў з пачка цыгарэту, падпаліў і глыбока зацягнуўся. Нягледзячы на агідную сцэну, што адбылася у яго былой кватэры, ён адчуваў сябе цалкам спакойна і нават уміратворана. Дапаліўшы, Януш паглядзеў на дысплей тэлефона. Палова на першую дня, яшчэ можна было павярнуцца да працы, не варта было браць адгул на увесь дзень.

Увечары, ужо лежачы у ложку, мужчына думаў аб сваім. Тадэвуш відавочна не прыйдзе у захапленне ад таго, што прыйдзеца павялічваць каштарыс выдаткаў ды пераносіць тэрміны здачы аб'екта, але па-іншаму не атрымаецца. Януш сам уважліва вывучыў геадэзічныя карты: тая частка дзяльніцы, што была бліжэй да лесу, насамрэч мела вялікую колькасць грунтовых вод, якія знаходзіліся блізка да паверхні. Значыць, прыйдзеца праводзіць дадатковы дрэнаж, без гэтага ніяк. Інакш дамы, размешчаныя на гэтым надзелле, асядуць значна вышэй за норму, ды фундамент проста павядзе.

Хлопец павярнуўся на спіну ды падклаў пад галаву рукі. *«Добра, аб гэтым мы паразмаўляем заўтра. Ёсць пытанні больш важныя для мяне зараз, — думаў ён. — Тэма з Малгажатай зачынена. А далей што рабіць? Размаўляць са Стэфай да сканчэння шлюбаразлучальнага працэсу бессэнсоўна, ды яна мне і не паверыць на слова. Паразмаўляць... але як гэта арганізаваць чыста тэхнічна? Дзе яна жыве, я гадкі не маю. Дэлькі найбольш іці скажа, ды і не варта іх з Тадэвушам наогул у гэта ублытваць. Ну, дапусцім, адрас офіса „АртДМебел“ я знайду без праблем. І што? Сталкерыць? Так сабе варыянт, але калі няма іншага — працуем з тым, што маем».*

Пры успаміне аб былым калегу Януш паморшчыўся: *«Баройскі... Так, Мацей, выглядаеш ты, канешне, выдатна, і гадзіннік у цябе добры. Але і я далёка не хлопчык з завода, ды і як на мяне жанчыны глядзяць, ведаю. Але гэта усё другараднае. Стэфка, — перад вачыма хлопца узнік прыгожы жаночы твар з цёмна-блакітнымі вачыма, у гэты момант ён фізічна адчуў водар язіну, — як цябе пераканаць, што я не магу без цябе? Вось што рэальна складана, вось гэта праблема. Маленькая мая, а ты і самрэч пасля мяне замуж не захацела... Не, Красовіч, Дэлькі не мала рацці: ты не ідыёт, ты — скончаны даўбаёб».*

Глава 5 За дзесяць гадзін да...

Стэфанія стаяла каля панарамнага вакна свайго офіса, углядаючыся у выяву, якая адкрывалася перад ёй. Вакно другога паверха выходзіла найпрост на векавыя каштаны ды ліпы парку Планты — зялёныя кроны знаходзіліся так блізка, што здавалася, быццам будынак студыі стаіць у лесе. Сонечныя прамені прабіваліся скрозь густую лістоту, адкідваючы мяккія жывыя цені на працоўны стол ды эскізы мэблі.

За дрэвамі адчынялася маляўнічая панарама. Была бачна цэнтральная алея Плантаў з яе роўнымі дарожкамі ды фантанамі. Скрозь галіны дрэў праглядалі строгія мадэрнісцкія лініі суседніх будынкаў міжваеннага перыяду ды бялізна лёгкіх паркавых скульптур. Трохі далей, за пешаходнай зонай, угадваўся рух па Акадэмічнай. Машыны праплывалі па вуліцы плаўна; з-за шчыльнай сцяны зеляніны амаль не было чуваць працы іх рухавікоў.

Гледзячы з вакна, узнікала адчуванне утульнасці ды зацішнасці у самым цэнтры горада. *«Нездарма мы тады спыніліся на Пясках, — падумала дзяўчына, — выдатнае месца для студыі».* Трэба ж, прайшло без малога шэсць гадоў, і з амбіцыйных планаў ды грошай, узятых у борг у бацькі, удалося пабудаваць перспектывы ды даходны мэблевы бізнес. Першыя эскізы маладых дызайнераў, праца з замоўцамі па аддаленцы... Стэфа зморшчылася, згадаўшы дзевятнаццаты год ды лакдаўн. І вось зараз кампанія «АртДМэбэл» уключала у сябе як Студыю дызайнерскай мэблі, так і невялікую вытворчасць модульных мэблевых сістэм «АДМодус».

Маладая жанчына узгадала іх спрэчку з Матэем з нагоды назвы для лініі серыйных вырабаў.

— Чаму ты не жадаеш пакінуць тую ж назву, што і у студыі? Яе у Беластоку ужо больш-менш ведаюць, навошта выводзіць на рынак ноўнэйм? — гаварыў мужчына.

— Тэо, — парывавала Стэфанія, — спасылаючыся на «АртДМэбэл», мы, вядома, пры-вабім пакупнікоў з сярэдняга класу. Мэбля ад дызайнерскай студыі цалкам зацікавіць людзей, але мы рызыкуем страціць у прэміум-сегменце. Ты ж сам ведаеш, што шмат каму з заможных людзей уласцівы пэўны пафас ды снабізм. Яны не захочуць пачуць ад знаёмых: *«О, дык у вас мэбля ад гэтых, што прадаюць шафы з ЛДСП у крамах ці будмаркетах»*.

— Шчыра кажучы, — адказаў Матэй, — не глядзеў на гэтае пытанне пад такім кутом. Магчыма, ты і правая.

— Гэта таму, — усміхнулася яму маладая жанчына, — што ты жывеш у сухім свеце лічбаў, а не глянцавага пафасу.

Як бы там ні было, але на сённяшні дзень, абодва накірункі кампаніі развіваліся цалкам удала. І яны з Тэо вырашылі паспрабаваць свае сілы яшчэ і удзелям у тэндарах для дзяржа-купак. Для чаго, уласна, і аформілі крэдыт тыдзень таму: вытворчых магутнасцей «АДМодус» проста не хапала для такога аб'ёму, а браць зноў грошы, няхай і у бацькі, але у борг, панна Дальковіч не хацела. Тым больш што Матэй склаў добры бізнес-план, які дазваляў не толькі без асаблівых цяжкасцей уносіць плацяжы па крэдытнай праграме, але і мець доўгачасовую падушку бяспекі.

— Аб чым ты задумалася? — Стэфанія пачула за спіной голас пана Бароўскага. Мужчына падышоў да яе ды абняў за талію.

— Ды так, — павярнуўшыся да яго тварам, адказала дзяўчына.

— Ведаючы цябе, ты ужо павінна будаваць планы на тое, як пасунуць на сусветным рынку Ікею, — усміхнуўся Матэй.

— Ах, так, Ікея...

Стэфа акуратна высвабодзілася з абдымкаў, падышла да працоўнага стала ды узяла з яго стос папер.

— Паглядзі, — працягнула яна лісты мужчыне.

Матэй абалёрся плячом аб мур ды стаў вывучаць прапанаваныя яму дакументы. Пагар-таўшы іх нейкі час, ён прамовіў:

— Гэта новыя варыянты вырабаў для «АДМодус»?

Пан Бароўскі павярнуў Стэфаніі ўзоры эскізаў.

Маладая жанчына кіўнула галавой у адказ.

— І што з імі не так?

— Менавіта тое, што гэта і ёсць Ікея.

— Так, згодны, падабенства ёсць. Але чаго ты хочаш? Гэта тое, што зараз прадаецца, — працягваў недаўмяваць Матэй.

Стэфа паклала эскізы на стол ды уладкавалася у сваім працоўным крэсле.

— Разумееш, Тэо, — разварочваючы крэсла спінай да стала ды тварам до Бароўскага, прагаварыла яна, — каб, як ты выказаўся, пасунуць канкурэнта, трэба не быць яго копіяй. Трэба мець штосьці сваё. Вось чаму мяне не задавальняюць гэтыя узоры. Тое, што у дадзеным выпадку мы з табой размаўляем аб серыйнай мэблі, яшчэ не значыць, што яе можна рабіць халтурна.

— Дык паспрабуй прапанаваць папрацаваць над гэтым пытаннем Дабжэнскаму.

Твар панны Дальковіч пакутліва сказаўся. Справа была у тым, што Кшыштаф Дабжэнскі быў адначасова і галоўнай яе знаходкай, ды асноўным галаўным болем. Ён быў адным з першых дызайнераў, узятых ёю калісьці на працу, ды, безумоўна, па гэты дзень самым таленавітым. Кшыштаф не проста удала умеў ісці за трэндамі — ён ствараў свае. Але на гэтым сонцы была адна пляма: Дабжэнскі не цяпеў крытыкі ды нязгоды са сваім меркаваннем. Любая нязгода замоўцы з прапанаваным варыянтам, любая спроба унесці свае карэктывы магла прывесці да новай Грунвальдскай бітвы на мінімальным абаротах. Таму ёй заўсёды даводзілася працаваць у пары з ім, каб здолець своєчасова спыніць тэмпераментныя парывы амбіцыйнага мастака.

Стэфанія уздыхнула.

— Кшыштафу — тыпавыя праекты? Матэй, ты так стаміўся ад мяне, што хочаш маёй смерці? Хоць... — на нейкі час дзяўчына задумалася. — Тэо, а ты геній! — усміхаючыся, працягнула яна. — Калі правільна яму гэта падаць, з ягонымі амбіцыямі, то... Здолеў жа ён віртуозна злучыць неонава-ружовы колер з дубовымі панэлямі у спортбары.

Бароўскі шырока усміхнуўся у адказ:

— А ты сумняваешся у маіх талентах?

— Ні у якім разе, дарагі. Ладна, гэта мы адкладзем да панядзелка. Скажы лепш, твае планы яшчэ у сіле? Ты едзеш заўтра у Кракаў да родных?

Матэй кінуў галавой:

— Хочаш паехаць са мной?

Стэфа адмоўна хіснула галавой.

— Не, дарагі. Наступным разам я з задавальненнем, але зараз, пасля гэтага шалёнага працоўнага тыдня, я проста жадаю адпачыць ды выспацца. Да таго ж Дэлі удалося нарэшце выкраіць вольны вечар. Тадэвуш сёння адвозіць дачку у Люблін, так што да заўтра Адэля зусім вольная.

Пан Бароўскі паспрабаваў адлюстравачь строгі выраз твару.

— Спадзяюся, мне не варта баяцца таго, што вы застаняцеся удваіх? — з прытворнай строгасцю прамовіў ён.

— Гэтым разам не, мне лянота шукаць прыгоды на сваю галаву.

— Стэфа...

Мужчына адарваўся ад сцяны ды схіліўся над маладой жанчынай, якая сядзела у крэсле. Дзяўчына глядзела на яго знізу ўверх абсалютна нявіннымі вачыма.

— Я буду сумаваць па табе, — Матэй пацалаваў маладую жанчыну.

— Я таксама.

— Дык вось чым вы займаецеся у працоўны час! — на парозе кабінета стаяла Адэля Вішнеўская.

— Працоўны час скончыўся пятнаццаць хвілін таму, — выпрастаўшыся ды паглядзеўшы на гадзіннік, адказаў мужчына. — Зрэшты, калі вы не супраць, я затрымаю вас яшчэ на некалькі хвілін. Раз ужо ты, Дэля, тут, адкажы, калі ласка, калі мы зможам правесці аўдыт?

Пані Вішнеўская, уладкаваўшыся на офіснай канапцы, прамовіла:

— Як звычайна: канец ліпеня — пачатак жніўня. Вось патлумач мне, Тэо, для чаго табе незалежная праверка? Ты спецыяліст высокага узроўню, кожны год я праводжу у вас аўдыт, і сыходзіцца усё да апошняга злотага.

— Бачыш лі, спецыяліст любога узроўню можа памыліцца, чалавечы фактар ніхто не адмяняе, — сур'ёзным тонам адказаў пан Бароўскі. — Ды і не забывай пра асабісты фактар: калі ты фінансавы дырэктар у кампаніі у каханай жанчыны, у табе усё павінна быць абсалютна празрыста. Мне, Дэля, не патрэбны ні зайвыя чуткі, ні доммыслы.

Адэля з разуменнем кінула.

— Ну, раз ужо мы скончылі з працоўнымі пытаннямі, — ужо усміхаючыся, прамовіў Матэй, — вас, паненкі, падвезці?

— Не варта, — адказала Стэфанія, — табе трэба ехаць дадому збіраць рэчы, а я хачу яшчэ ненадоўга затрымацца. Ды і потым, не варта марнаваць час, чакаючы, пакуль мы будзем шпацыраваць па «Альфе».

— Як скажаш, — Матэй пацалаваў дзяўчыну на развітанне ды знік за дзвярыма кабінета.

— Дэлькі, пачакай, я зараз прыбяру ўсе дакументы на месца, і мы паедзем.

Адэля уздыхнула. Яна заўсёды дзівілася, як яе свабодалюбівая ды несістэмная ва ўсіх сферах жыцця сяброўка можа быць абсалютным перфекцыяністам у пытаннях, што тычацца працы.

— Дэля, скажы шчыра, цябе Тадэвуш выгнаў з дому і ты сабралася пераехаць да мяне ці мы чакаем сёння у госці ўсё аддзяленне паліцыі? — стомлена гаварыла Стэфанія, назіраючы, як пані Вішнеўская кладзе у прадуктовую вазок чарговы пакунак.

Адэля адарвала позірк ад вітрыны з сырамі.

— Па-першае, я сёння не абедала і таму галодная. Па-другое, ты ж усё роўна прыязджаеш сюды за прадуктамі раз на тыдзень, так што закупляйся ды не бурчы.

Стэфа асуджана уздыхнула.

Калі яны пакідалі паркоўку гандлёвага цэнтра, на горад ужо апускаліся першыя вячэрнія прыцемкі. Праз пяць хвілін дзяўчаты былі ўжо каля дома панны Дальковіч на вуліцы Сташыца. Падняўшыся на чацвёрты паверх, Стэфанія працягнула Адэлі пакеты:

— Трымай, шапаголік ты мой, а то з імі мне ключы не дастаць.

Дзяўчына адчыніла дзверы ды прапусціла сяброўку наперад:

— Нясі на кухню.

— Як мне падабаецца твая кватэра! — заявіла Дэля, уладкоўваючыся на канапе у гасцёўні.

Стэфанія згодна кіўнула: яна і сама любіла і гэты раён, і кватэру, набытаю ў ім паўтары года таму. Муры з гладкага матавага бетону цёплага шэрага адцення спалучаліся са светлай падлогай з шырокай інжынернай дошкі дуба. Ніякага глянцу — толькі матавыя фактуры. У цэнтры гасцёўні стаяла нізкая, глыбокая канапа складанага графітавага колеру у абіўцы з грубага ільну, на якой яны з Дэляй зараз і размясціліся. Побач стаяла вінтажнае крэсла каньчнага адцення, беражліва адрэстаўраванае у яе майстэрні, якое служыла асноўным акцэнтам у пакоі. Злева ад дывана знаходзіліся дзверы, што вялі ў спальню ды гардэробную. Замест люстраў — схаваныя архітэктурныя профілі ды адна лямпа, якая зараз адкідвала мяккія графічныя цені на сцены. Вокны, што даходзілі да падлогі, былі закрыты ільнянымі ролерамі.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «Литрес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на Литрес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.